4° Med
263

GEORG. WILHELM
DETHARDINGII,
J. U. LICENT. & JUDIC. MECKLENBURG.
ADVOCAT. ORDIN.

SCRUTINIUM ACADEMICUM
DE
NECESSITATE INSPECTIONIS VULNERUM
IN
CRIMINE HOMICIDII COMMISSO.

In quo omnia,
Quæ ad Inſpectionem cadaverum faciunt,
& ad attendendum judicium Medicorum de lethalitate vulnerum quoad inferendam pœnam ſpectant, ſollicite ex natura negotii Inſpectionis eruuntur, & ad majorem enodationem tam Juris-Conſultis quam Medicis proponuntur.

ROSTOCHII,
Apud MARTINUM CHRISTOPHORUM SCHWECHTENIUM,
1726.

CONTRA
CRIMINE HOMICIDII
IN
MEDITATIO
DE
SCRIPTURA SACRA
AD LOCUM
DEUTERONOMII XXI. 1. 9.
DE EXPIATIONE CRIMINIS OCCULTI

PROOEMIUM.

Quam GERHARDUS FELTMANNUS, Juris in Academia Gröningensi quondam Professor inclitus, in tractatu, quem de *cadavere inspiciendo* Anno 1673. conscripsit, sedulus fuerit, ut negotium inspectionis Legalis conficeret, item præter hunc alii viri doctissimi v. g. FORTUNATUS FIDELIS, ZACHIAS, WELSCHIUS, BOHNIUS, AMMANNUS, EMMERICH idem sibi sumpserint tractandum, ac de hac varia ingenii monumenta typis impressa hodienum Legentium animos oblectant; haud tamen valuerunt iddem ad colophonem perducere, quin varia ingeniorum forma nova etiam indies protulerit dubia; hinc, quoad scientiam Legalem Medicam sive Medicinam forensem expoliendam, etiam quoad inspectionem memoratam, ampla messis supersit. Mitto in præsens alias controversias huc facientes, & saltem memini litium de *necessitate Inspectionis* vulneratorum, quando mors insecuta. Fuere quidem ab omni tempore, qui, ac modum in aliis rebus servare pulchrum, quoad Inspectionem hanc Legalem pariter certos fines ponendos esse contende-

runt, & quam maxime impugnarunt hoc aliorum axioma: *quasi inspectione istiusmodi post habita pœna ordinaria homicidii dolosi locum non habeat ?* sed qui penitus inspectionem vulneratorum e foro voluerunt proscriptam, non ita pridem caput extulerunt, quorum antesignanos esse constat Celeberrimum Juris consultum & quondam Professorem Hallensem D. HENRICUM BODINUM, qui in Dissertatione de *non requirenda lethalitate vulnerum* Halæ Anno 1703. habita demonstrare contendit, *nullitatem suetarum hactenus inspectionum pro vulneris lethalitate & hinc formando judicio*, quod vulnerans, modo occasionem morti insequenti præbuerit, pœna ordinaria afficiendus sit; & pariter famigeratissimum D. POLYCARPUM LYSERUM Professorem Helmstadiensem, qui, citra quod Bodini Disputationem inspexerit, in Disputatione Juridica, cui titulus *de Cadaveris frustranea inspectione*, hanc, ut nullo Jure præceptam, incertam, supervacaneam esse affirmat, eliminandam vel maxime, quia solus conatus pœnam secum ferat, supplicii pœna ergo homicidii ex animo cœdentis judicanda sit, quem Inspectio declarare non valeat. Placuit ergo scrutinium necessitatis Inspectionum ex nexu cum delicto homicidii instituere & argumenta huc facientia mente attenta examinare, quid valeant nec ne ? Poterunt, quibus judicium magis usu subactum, pergere, quo negotium tam grave sensim sensimque perficiatur. Docebit diem dies, modo hoc animo obversetur, utcunque pulchrum sit proferre nova, pulchrius esse hæc, quid contineant, examinare, pulcherrimum autem veritatis patrocinium in se ad invidiam usque suscipere.

MEM-

MEMBRUM I.

Definit *Terminos*, qui erunt adhibendi.

DEFINITIO I.

INſpectio vulneratorum, poſt mortem inſecutam, ſignificat actum legalem, quo Judex in ſui informationem, an pœna ordinaria delinquenti, vel delinquentibus decernenda, à certis perſonis deſiderat, ut demortui corpus probe viſitent, & tam generatim notent, quas circumſtantias huc facientes detexerint, quam ſpeciatim referant, quæ ratione vulneris inflicti, vel vulnerum inflictorum, facta perita diſſectione corporis obſervaverint.

Explicatio.

QUam maxime intereſt Reipublicæ, ut ex primis principiis Juris, quæ traduntur in §. 3. *J. de J. & J.* & L. 10. *ff. d. t.* hoc quoque obſervetur, ne alter alterum lædat, multo minus vita privet. Turbatur quippe tunc Societatis vinculum, cognatio, quæ inter homines naturalis eſt,

L.3. ff. de J. & J. peſſundatur, privatur Respublica binis civibus, altero, qui perit, altero, quem conſcientia afflicta reddit ad munia præſtanda inhabilem, ac ſtatuitur in alium, quod nemo in ſe ipſum ſtatui ſerio voluerit. Omni ergo Jure Legum Conditores in eo fuerunt occupati & ſeduli, ut repagula ponerent, tam gravi delicto firma ipſis viſa, quæ audaces & temerarios, quibus tantillum iræ ad viſcera ſocii telo perfodienda ſatis, terrerent, ac continerent. Quam pœnam primus & ſummus Nomotheta homicidis doloſis conſtituerit, ex verbis *Geneſ. cap. IX. v. 6. qui hominis ſanguinem effundit, illius ſanguis iterum effundetur*, omnibus conſtat, quibus Megalander *Lutherus* hoc epiphonema ſubjecit: Hie iſt das Weltliche Schwerdt eingeſetzet, daß man die Mörder tödten ſoll; longe aliter, ac *JCtus* quidam magni nominis, qui verba iſthæc ſacra præciſe ad Magiſtratum reſtringenda negat: ſed & Imperaror *Juſtinianus* de pœna homicidii graviter diſpoſuit, in *§. 5. de publ. Judic. & L.7. & 8. C. ad Leg. Cornel. de Sicar.* Siquidem vero pœnam mortis Reis definire res magni momenti, nec enim de glande legenda, oleo, tritico, aut vino legato agitur, ſed de hominis vita & ſanguine, *Anton. Theſſaur. in Deciſ. Senat. Pedemont. 12. n. 3. in fin.* Omnes generatim Leges hoc inculcant, quod prouti de reliquis delictis, ita etiam de homicidio pariter antea conſtare debeat, quam pœna decernatur. Speciatim Imperator *Theodoſius* juſſit, ut cauſarum de cæde cognitiones ad trigeſimum diem protraherentur, teſte *Sozomeno, Lib. 7. cap. 24. fol. 761.* Specialiſſime Imperator *Carolus Quintus* in *Conſtit. Criminali*, ne incertitudinis quicquam in negotio tam gravi remaneret, binis articulis hujus tenoris diſpoſuit: *Art. 147.* So einer geſchlagen wird, und über etliche Zeit darnach ſtürbe, alſo, daß zweifelich wäre, ob er der geklagten Streiche halber geſtorben wäre, oder nicht, in ſolchen Fällen mögen beyde Theile (wie von Weiſung geſetzt iſt) Kundſchafft, zur Sachen dienſtlich, ſtellen, und ſollen, doch ſonderlich die Wund-Aertzte, der Sach verſtändig, und andere Perſonen, die da wiſſen, wie ſich der Geſtorbene nach den Schlägen und Rumor gehalten habe, zu Zeugen gebraucht werden, mit Anzeigung,

zeigung, wie lang der Verstorbene nach den Streichen gelebet habe? und in solchen Urtheilen die Urtheiler bey den Rechts-Verständigen und an Orten und Enden, wie zu Ende dieser unser Ordnung angezeiget, Raths pflegen. Item, *Art.* 149. Und damit dann in obgemeldten Fällen gebührlich Ermessung und Erkänntniß solcher unterschiedlichen Verwundung halb, nach der Begräbniß desto minder Mangel sey, soll der Richter samt zweyen Schöpffen, dem Gerichts-Schreiber, und einem, oder mehr Wund-Aertzten, (so man die haben, und solches geschehen kan) die dann zuvor dazu beeydiget werden sollen, denselben todten Cörper vor der Begräbniß mit Fleiß besichtigen, und all seine empfangene Wunden, Schläge und Wurff, wie jedes erfunden, und ermessen würde, fleißig mercken, und verzeichnen lassen. Vi hujus Legis, quam pragmaticam omnes merito habent, *triplicis generis* personæ constituuntur, qui de vulnere, vel vulneribus inflictis, tum quoque vulnerati conditionibus Judicem informent; *sint* scilicet, qui inspectionem adornent; *sint*, qui illam absolvant; *sint*, qui visa & audita in chartam conjiciant, ac pro memoria annotent. Nec obstat, quod pauciores videantur sufficere, v. g. *bini*: *Judex* & *Medicus*, dum *ille* adornare, *hic* inspectionem absolvere & notare memorabilia potest; vel *unus*, v. g. *Medicus*, qui insimul Consularis, vel Senatoriæ dignitatis, hinc *Judicem*, *Chirurgum* & *Notarium* agere valet: quandoquidem in re tanti momenti, ac delictum homicidii involvit, plurium præsentia opus est, rectèque hic valet proverbium: *vox*, sive relatio *unius* de inspectione, *vox*, sive relatio *nullius*. Omnium minime, quando talis Medicus consanguineos, sive inquisiti, sive vulnerati, quando ægrotant, suæ curæ subjectos novit. Quod magis! ego persuasus sum, Inquisiti Advocatum excipere posse contra inspectionem, illandemque nullitatis arguere, si quando Medicus, durante inspectione, in charta vel tabula tralatitiè conjecerit, quæ occurrunt, domi abhinc extendenda, non vero Notarius sive Actuarius adsit, qui una eadem ex ore Medici consignet; (licet Medico integrum sit, notata

domi melioris ordinis, item calligraphiæ ergo, nam terminorum anatomicorum ſcriptura plerumque angit Actuarium, horum imperitum, in chartam conjicere & rationes ſententiæ de qualitate vulneris ubertim exponere) quia 1.) Medici, qua Medici non eſt Notarium agere. 2) ſuſpicionem ſurrogationis incurrit, quæ ad Juramentum purgatorium in tam ſeria re ſufficit. 3.) elabi quædam memoria poſſunt, quæ ad gravitatem negotii pertinent. Providum in hoc negotio eſſe amplisſimum hujus urbis *Senatum* fatendum eſt; quia, quæ ſub inſpectionis actu vel Phyſicus, vel alius Medicus in calamum Secretario dictitavit, finita inſpectione clara voce prælegere jubet, & Chirurgum monet, ut attendat, an omnia ac notata ſunt, à ſe obſervata fuerint, cujus aſſenſus tunc quidem ſubjicitur. In Civitatibus hoc *Prætoris* eſt, inſpectioni præeſſe, quem vulgus vocat den Richter, aut qui ſunt ſpeciales Collegii Criminalis Præſides, die Gerichts-Gewets-Herren, ad quorum Jurisdictionem vulneratus pertinet. Extra Civitatem ad Prætorem Provincialem attinet, den Hauptmann, vel Amtmann appellamus, de inſpectione proſpicere, aut qui jurisdictione criminali gaudent exercenda, Nobiles & Prædiorum Dominos. Ubi citra dubium eſt, poſſe hunc, ad quem præeſſe inſpectioni ſpectat, morbo vel aliis impedimentis legalibus præpeditum, quo *Hæmophobia* referenda, wann er kein Blut ſehen kan, vel horror conſpectus cadaveris, kan keine Todten ſehen, alium ſubſtituere, ſed habilem & negotio illi parem. Rectiſſime ergo ſubſtituitur Jurisperitus, qui vices ſuas ſuſcipiat, &, ut deſideriis Medici annuant qui interrogantur, curet. Talia deſideria ſunt, v. g. *noſſe telum, quo vulnus inflictum? ſub quo ſitu corporis læſio facta? an vulneratus caput ſub cadendo alliſerit ad lapidem? quomodo à vulnere vel à morte vulneratus ſit habitus?* &c. Quærere vero hæcce non Medici, qua Medici eſt, ſed judicis, quia ad inquiſitionem pertinent, hic ergo & autoritate & prudentia Juris inſtructus ſit, oportet. Fac vero Nobilem vel Præfectum ſubſtituere ſcribam, vel prætorem paganum, vel alium famulorum, einen

von

von ſeinen Domeſtiquen, an hoc detrahit Legalitati Inſpectionis? *Feltmannus* tractatu *de cadav. inſpect. cap.* 41. parum tutum exiſtimat, etſi iſti actui ſcriniarius, vel Judicii ſcriba adſit: nec negari poteſt, imperitiores eſſe tales, quam ut condigne partes ſubſtituti jam ſuſtineant, als welchen man vorſagen und einbilden kan, was man will, die nichts davon verſtehen. Quodſi Medicus ſub præſentia talium ſubſtitutorum nolit inſpectionem cadaveris aggredi, ſed honoratiores & peritiores adhiberi velit, an cogi poteſt ad inſpectionem? Non cogi, ſed flecti poteſt, quandoquidem in ſe defendendam habet omnem veritatem relationis de inſpectione facile abhinc juramento roborandam; accedit, quod nemini officium ſuum debeat eſſe damnoſum, *L. 61. §. 5. de furtis.* Pariter recuſare poteſt Medicus inſpectionem, ſi Judex ex conſilio *Remi, in not. ad C. C. C. Art.* 149. *ſe cum Actuario & Chirurgo ad domum defuncti ablegaret, qui ante cadaver inſpiciat, quam funus ducatur.* Nam Lex Carolina diſertis verbis Judicis præſentiam ſub inſpectione deſiderat. Aliter ſe res habet, ſicubi Judex, quem Medicus credit competentem eſſe, detrectaverit inſpectioni adeſſe, quod v. g. læſio in ſuo territorio non ſit peracta &c. detrectaverit pariter ſive Actuarium, ſive Notarium ablegare, qui calamo notanda excipere poſſit, Judex vero alius ſit remotior, quam ut confeſtim compellari poſſit; tunc enim inſpectionem in ſe ſuſcipiendam habet, imprimis 1) ſi periculum ex putredine, 2) ſi Medicus mandato generali inſtructus, vel in officio publico conſtitutus, 3) ſi cognati vulnerati inſpectionem urgeant. Quæ de Judicis præſentia ad Legalitatem inſpectionis neceſſaria allata ſunt, huc quoque vergunt, ut Judex non modo in loco inſpectionis adſit, & de omnibus, quæ ad hunc actum requiruntur, proſpiciat, ſed, ut oculis ſuis, ſuisque auribus ad omnia attendat, quæ ratione vulnerati notabiliora occurrunt: Er ſoll alles mit anſehen und anhören. Recte *Blumlachius in Comment.* über die Peinliche Hals-Gerichts-Ordnung *pag. m.* 300.: Es iſt keinesweges genug, wann der Richter zwar zu dem Entleibten kömmt, bey der Eröff-

nung

nung und Besichtigung aber nicht gegenwärtig verbleibet, sondern etwa aus Langweil, oder aber aus Scheu des Geschmacks, oder üblen Geruchs auf die Seiten sich begiebet, und gleichwol die Wund-Aertzte mit der Besichtigung verfahren läst, und selbe hernach über den Befund vernimmt; dann es muß der Richter die Wunden, Maal und Zeichen, die er selbst mit den Schöpffen und den Wund-Aertzten an dem Entleibten befindet, fleißig verzeichnen lassen, daher nicht genug ist, die Wunden zu verzeichnen, welche die Wund-Aertzte allein gesehen und befunden, dann sonsten in der Peinlichen Hals-Gerichts-Ordnung vergebens geordnet wäre, daß die Besichtigung durch den Richter samt zween Schöpfen verrichtet werden solle; zudem könten dergestalt durch die Wund-Aertzte etwa aus Verdruß, Unfleiß und ungenugsamer Aufmercksamkeit, oder auch aus Affecten leichtlich etwas verhalten oder angezeiget werden, welches doch in der Wahrheit nicht also beschaffen wäre, wordurch dann ein Unschuldiger ums Leben kommen, oder ein Schüldiger der verwirckten Straff entgehen könte. Rationem autopsiæ desideratæ reddit *Carpz. in Prax. Crim. P. I. Quæst.* 26. *n.* 52. Præstaret insuper, ut Judex non omnino hospes foret in scientia Anatomica, ac quidem in Academiis illam pro modulo cujusvis addiscere occasiones se offerunt, sed ut plurimum spernuntur. Quandoquidem ergo ratione Judicis disposuit *Constitutio Criminalis Carolina*, qui inspectionem vulneris demortuorum adornandam habet, dispositi etiam ratione horum, qui inspectionem illam absolvere jubentur, & licet nominatim Chirurgorum mentionem fecerit, der Wund-Aertzte, hodierna tamen Praxis & communis sententia probant, Medicos non inde esse excludendos, sed, ut directores Chirurgorum secantium, tanquam peritiores, in subsidium & consilium adhibendos, imo, ut testes peritos, qui sententiam de vulneris qualitate ferant, æstimandos, vid. ex parte *Juris-Consultorum*, *Gail. Lib.* 2. *Observ.* III. §. 1. & 7. *Damhouder Pract. Crimin. cap.* 77. *n.* 21. *Guazzin. in Defens. Reor. Def.* 4. *cap.* 12. *n.* 1.; ex parte *Medicorum*,

Bohn.

BOHN. *de Officio Medici, Part.*2. *cap.*2. WELCHIUS, *de Relat.Medic. Lib.*4.AMMAN.*Prax. vulner lethal.in præfat.* Nec tamen raro obtinet,ut ſub imperitia vel abſentia ChirurgorumMedicus ſuarum partium eſſe videat, cultri ope in vulneris qualitatem inquirere, ubi præſtat, illum manus cruentas habere, quam conſcientiam. Verſatus itaque ſit Medicus, qui inſpectionibus jungitur, in ſtudio ſecandi cadavera, & quamvis in Academiis, ac AMMAN. *l.c.* affirmat, præſtet, Anatomiæ Profeſſori hoc munus committere, nec tamen illi privative competere concludendum eſt, quin & alii Medici, præſertim ubi Academiæ non ſunt, imprimis Phyſici, promotique Doctores,vel Licentiati adhiberi poſſint, modo de horum peritia anatomiæ conſtet. Vexatiſſima eſt quæſtio, an Medicus cum Chirurgo vel Chirurgis, ſpeciali ſemper juramento, ſive ante inſpectionem, ſive inſpectione peracta adſtringendi? ad quam anſam dederunt verba Conſtitutionis criminalis: Wund-Aertzt, die zuvor beeydiget werden ſollen. Abeunt *Juris-Conſulti* in diverſas partes, non minus *Medici* habent, quæ excipiant; ut difficile ſit, ſi autoritati deferendum, firmiter decernere. AMMANNUS *l.c.* tale deſiderium, ſi a Cauſarum Patronis exigatur, vocat *Machinationes inſulſas*, & refert Facultatem Medicam Lipſienſem negativam in contradictorio obtinuiſſe. Argumentis pro & contra probe ponderatis, ego concluderem, à juramento liberos eſſe hos Medicos & Chirurgos 1) qui in officio publico conſtituti, ſub receptione fidem dederunt, ſe fideliter, & ad conſcientiam omnia expedire velle, quæ a ſe ex officii ratione, quod adeunt, deſiderabuntur, vid. MASCARD. *de probat. Vol.* 2. *concl.* 1038. *n.*36. STRYK. *de Jur. ſenſ. Diſſert.* 1. *cap.* 2. *n* 30. CARPZ. *Prax. Crim. P.*1. *quæſt.* 26. *num.* 40. 41. GRUBE *de Proceſſ. For. Prutenic. cap.* 17. *num.* 302. Quales ſunt v. g. Phyſici, Profeſſores Medicinæ, Archiatri, Rahts-Balbierer, Regiments-Feldſcherer ꝛc. Licet in tali juramento ſpeciatim de fide ſub relationibus vulneratorum nihil contineatur: 2) qui tantum de credulitate jurare jubentur, STRYK. *d. l. n.* 29. MYNSING. *Cent.*6.

Obſ. 34. *num.* II. *ſeqq.* GAIL. *Lib.* 2. *Obſ.* III. *n.* 13. Quia horum ſententiæ non ſtatur, ſed itur ad peritiores, & ſecundum praxin hodiernam ad Facultates, ut nullius ponderis ſit tale juramentum, quod tamen famam Medici Inſpectoris prægravat: 3) Si à Judice deſideratur judicium de qualitate vulneris, nam hic ſuſpicio ſubornationis ceſſat: 4) ſi de peritia & conſcientia Medici referentis, penes judicem nullum eſt dubium. E contra a Juramento non eſſe diſpenſandos cenſeo hos, qui 1) non legitime promoti, etiamſi ſe ſtudio medico dederint, & aliquos progreſſus in illo fecerint, quales v. g. Studioſi, Candidati Medicinæ, Famuli Chirurgorum, Geſellen, Compagnie-Feldſcherer, Bader ꝛc. 2) qui citra generale præſtitum juramentum, de veritate decernere jubentur: 3) qui a vulnerante ſunt ad inſpectionem vocati, ob metum ſubornationis: 4) quorum imperitia in omnium ore, vel fides valde dubia: 5) quando plane ſingulares & ſpecialiſſimæ circumſtantiæ volunt, ut juramentum accedat. Tale quid accidit Guſtrovii in cauſa homicidii, ex læſione venæ jugularis internæ, quod Medicus Aulicus jurare juſſus fuerit, non obſtantibus graviſſimis rationibus in Libello exhibitis, dum excepit: *ſe juramentum non modo Doctorali, ad præſtandam fidem in negotiis ſibi ut Doctori Medicinæ expediundis, præſtitiſſe, ſed ut Medicum Principis denuo ſtipulata manu, in vim juramenti, fidelitatem in omnibus rebus officii promiſiſſe, ad hunc actum a Principe eſſe ablegatum, jam toties inſpectionibus præfuiſſe, citra quod unquam juramentum ſpeciale deſideratum fuerit. &c.* Quia enim 1) Inquiſitus erat presbyter religionis Romanæ, & animi valde turbidi, hinc indeſinenter urgebat relationem vulneris, ex odio in religionem: 2) Princeps b. m. tenerrimæ conſcientiæ, ne videatur religioni aliquid dare: 3) Facultatis Medicæ Roſtochienſis reſponſum pro inquiſito faciebat: 4) Princeps Judicio Cancellariæ demandaverat, ut exactiſſime proceſſum hunc criminalem examinaret, & ſerio injungeret Medico, qui inſpectioni præfuerat, ut juraret, ſie würden Mittel wiſſen, dem Medico, der ſich hierin we-

gerte,

gerte, den Eyd abzunehmen, ex quo sequens Juramentum fuit præstitum: Ich schwere, daß ich glaube, und dafür halte, daß dasjenige, was in der von mir unterschriebenen Relation enthalten, in allen seinen Puncten und Clausuln wahr sey, so wahr mir GOtt helffe. vid. AMMAN. *prax. vulner. lethal.* De *Notario* sive *actuario* nullum dubium est, quod unus sufficiat, idemque juramento sub officii initio ligatus. Sed anne obstetricibus etiam locus sub inspectione vulneratorum dandus? Affirmaverim si 1) vulnerata generis fœminini, 2) circa uterum & genitalia læsa, 3) gravida vel partum modo enixa, 4) Medicus inspector Juvenis, nondum maritatus. Pertinet quippe obstetrix perita ac provida ad artifices, quibus in sua arte credendum, *L. 1. pr. ff. de ventr. inspiciend.* conf. GAIL. *L. 2. Obs.* III. *num.* 8. MASCARD. *de probat. Vol.* 2. *Conclus.* 1038. *n.* 1. De Pharmacopæis non dubito asserere, quod ad testimonia de inspectione sint inhabiles, quia nec Anatomiam, nec terminos medicos huc spectantes callent, quodsi tamen ex suspicione de veneno assumto quis obierit, potest in socium eligi, quia de Medicamentis & venenis judicare, ad ipsum quoque pertinet. De circumspectione in Inspectione quoad vulnus vel vulnera adhibenda Judex se reponit in Medicos, & horum peritiam; nec enim facile hodie, ac quidem olim factum fuisse me audivisse memini, Chirurgus caput serra ad ligna findenda destinata, mit einer Holtzsäge, vel pectus securi resecabit, mit einem Beile aufhauen. De Tempore Inspectionis constitutio Criminalis disponit, quod debeat esse ante corporis sepulturam, in quo video plerosque Juris-Consultorum consentientes, adeo ut cadaver sepultum, si inspectio neglecta fuerit, jubeant effodiendum, CARPZ. *qu.* 26. *n.* 23. GUAZZIN *Tract. de Defens. Inquis. Defin.* 4. *c.* 2. *n.* 9. SCHOEPFFER *in Disp. de hæmorrhag. vulner. at. c.* 2. *n.* 27. CLASEN *ad Art.* 149. *C. C. C.* Non autem sepultura terminum inspectioni ponit, sed imprimis *putredo*, quæ præterea facilior obrepit in vulneribus sclopetorum, item in læsionibus viscerum abdominis, tempore æstatis, ex quo Medici &

Chirurgi ad Inſpectionem vocati legitimam excuſationem habent, ut ne quidem cogi ad inſpectionem poſſint, quia 1) nemini officium ſuum debet eſſe damnoſum, ex fœtore autem cadaveroſo, in morbi periculum ſe conjicerent: 2) quia teſte experientia ſectio talis eſt inutilis, nam de qualitate vulneris ob corruptionem nulla fida relatio exſpectanda, vid. Reſponſum Facultatis Medicæ Lipſienſ. apud VALENTINI in *Pandectis Medico-Legal. P.* 2. *Sect.* 1. *p.* 33. Finem Inſpectionis, judicium eſſe de qualitate vulneris, omnes JCti conſentiunt, ut CLASEN in *not. ad l. c.* addat: *Aſſertio de vulneris lethalitate præcipuum eſt, quod à Medicis Judex deſiderat.* Quodſi vero Medicus una cum Chirurgis ſuſpendant judicium de lethalitate, præſertim in caſibus dubiis, vel ex aliis rationibus gravioribus, hoc potius committant peritioribus, prout tales relationes paſſim leguntur in AMMAN. *Prax. vulner. lethal.* aliisque Libris Medicinam Forenſem tradentibus. An teneantur, & inviti cogi poſſint, judicium addere, inquiſitionem meretur? Pro affirmativa quidem faciunt 1) quod hujus ergo Inſpectio inſtituta, quo Judex de lethalitate vulneris ſit certus, de qua ipſe judicare nequit, cum hæc ad forum ipſius haud ſpectent, 2) præſentes, qui propriis oculis omnia contemplati, & manibus ſuis omnia rimati ſunt, certius judicium ferre valent, 3) quod in Praxi hoc ita fiat, vid. *Diſput. de Vulnerib. Dn.* REDEKER hic Anno 1667. habita *th.* 16. ibi: *Medicus & Chirurgus ſententiam, num vulnus ſit lethale, periculoſum, aut leve, dicunt, illorumque judicium exquirendum, & explicandum eſt, adeoque Chirurgo Medicus, & Medico Chirurgus adjungi debet, ut ſanabile an inſanabile vulnus ſit, ſtatuant*; conf. CARPZ. *Pr. Crim. qu.* 26. *n.* 43. ibi: *indicare debent*; CLASEN *ad C. C. C. Art.* 149 *pag.* 491. *num.* 5. ibi: *debent Medici & Chirurgi ſuum Judicium interponere*; ſed negativam, ſalvo aliorum judicio, juxta Libertatem ſentiendi Academicam, præferendam eſſe cenſeo, 1) quia Conſtitutio Carolina non deſiderat judicium de Inſpectoribus, ſed accuratam ſaltem conſignationem omnium, quæ ratione vulneris in oculos venerunt, nam tenor allegati ſupr.

Art.

Art. 149. eo tendit: Damit des Falles, id est, homicidii ergo, nach der Beerdigung des Erkäntnisses und der Ermäßigung halber kein Mangel sey, soll (vor der Beerdigung) alles mit Fleiß gemercket, und beschrieben werden, vel ex paraphrasi MATTHIÆ STEPHANI: in cadavere omnia vulnera, verbera, ictus &c. accurate consignari debent, quo scilicet exinde constare possit, utrum vulneratus ex vulnere perierit. 2) nemo tenetur quid sentiat, aliorum examini rigoroso, aliquando etiam duriori, invitus subjicere, quod in casibus dubiis facile contingit, si Medici & Chirurgi Judicium adjecerint, 3) hoc ipsum credulitatem tantum infert, & eundum potius ad Facultates Medicas, conf. PHILIPPI *in Dissert. de vulnerat. lethal. cap.* 3. *§.* 10. & præjudicium apud CARPZ. *Pr. Crim. Quæst.* 26. *n.* 48. cumque Juris-Consulti ejusmodi circumspectam modestiam laudent, tantum absit, ut ideo culpari, multo minus ut convitiis ideo excipi debeant Medici, vid. CODRONCHIUS *Method. testificand. c.* 3. conf. FORTUNAT. FIDELIS, *de relat. medicor.* Nec obstant rationes pro affirmativa, quia quoad 1) manet finis inspectionis absque Judicio Medici inspicientis, & Judex a Facultatibus Medicis judicium de lethalitate petere potest: 2) accurata consignatio omnium circumstantiarum informat sat satis Judicem absentem: 3) non quæritur, quid fiat, & a volentibus fieri possit, sed ad quid teneantur Medici inspicientes vulnus: & quidem ad hoc, quod ad officium susceptum haud spectat, invitus quis cogi haud potest, arg. *L.* 7. ibi: *Si vero quis monitus C. de postuland.* Jung. SCHOEPFFER. *S. J. Pr. ad tit. de postul. n.* 14.

DEFINITIO II.

VUlnus, est quævis externa læsio corporis violenta, sive in habitu corporis substiterit, sive ad interiora corporis penetraverit, sive solutionem partium ad vitam & integritatem corporis

ris facientium ſenſibiliter afferat, ſive illam non ſenſibiliter afferat.

Explicatio.

NOn modo Latinæ Linguæ interpretes in acceptione vocis *vulneris* variant, quando modo pro *ictu*, modo pro *inſtrumento*, quo ictus infligitur, capiunt, ac *Virgilius Lib. 2. Æneid.*:

Illum ardens infeſto vulnere Pyrrhus,
inſequitur,

conf. Cel. REDEKER *in Diſp. de vulner. th.* 2. ſed & Medicorum Scholas, ſi conſulimus, hæ inter ſe diſcrepant. Sunt qui vulnus vocant *ſolutam unitatem in parte molli à re ſecante cæſim factam.* da man gehauen worden, & contra diſtinguunt *ſolutæ unitati in parte molli a re acuta punctim factæ*, wann man geſtochen worden, vid. CHRISTOPH. HELLWIG. *Diſſert. de Vulner. cap.* 1. §. 2. Alii definiunt vulnus per *ſolutam unitatem in parte molli a re ſecante & acuta, ſivè cæſim ſive punctim factam*, mit einem Degen oder Meſſer, es ſey gehauen oder geſtochen, bleſſirt werden; Nonnulli pro vulnere *omnem ſolutam unitatem capiunt in parte molli, vel diſciſſione vel colliſione, adeoque acuto vel retuſo telo factam*, quo collimant verba recentiſſimi operationum Chirurgicarum ſcriptoris *D.* HEISTERI *in Chirurg. Lib.* 1. *cap.* 1. Die Wunde, inquit, iſt eine Zertheilung der weichen Theile des Leibes, von einem harten und ſcharffen oder auch ſtumpffen Inſtrument durch äuſſerliche Gewalt zuwege gebracht. In præſenti Diſputatione placuit juxta acceptionem vocis *vulneratæ cauſæ*, in *L. ult. C. in quib. cauſ. in integr. reſtitut. neceſſar. non eſt*, vocem vulneris in ſenſu latiſſimo accipere, ut *quamvis corporis læſionem violentam* ſignificet, *etiamſi ſolutio continui non ſemper conjuncta ſit.* Obſervo etiam inter Medicos dari, qui ita ſentiunt: Nam celeberrimus BOHNIUS Libro, quem de *inſpectione læſorum* conſcripſit, titulum aſſignavit, *renunciationis vulnerum lethalium*, qui Liber Lipſiæ Anno 1689. prodiit, in quo

non

non modo varios casus læsionum refert, in quibus nulla unitas partium ad sensum læsa reperta fuit, sed statim ab initio, pag. 24. scribit: *præliminariter monendum, vulneris nomine non illam tantum continuitatis partium mollium, cæsim, punctim, similive modo factam solutionem hic venire, sed quamvis ab ictu externo & violento partium solidarum mollium pariter ac duriorum læsionem illud designare, sive hæc sui sensibile vestigium pone se relinquat, sive secus. Adeoque sub censura hac præter vulnera proprie dicta stant fracturæ* v. g. *Calvariæ, Luxationes vertebrarum, spinæ, contusiones hincque ortæ rupturæ, compressiones* v. g. *cerebri, ac quævis percussiones, actiones vitales aut animales turbantes, vel intercipientes*, & mox subnectit, *percussionis* vocabulum ad exemplum quorundam Jurisperitorum substitui posse. Ex latiori etiam hac significatione judico titulum Chirurgorum apud Germanos derivandum esse, quando vocantur, Wund-Aertzte, non quod modo plagas carnium curent, daß nur Wunden von ihnen geheilet würden, sed & alias læsiones corporum humanorum: item quando relationes de plagis inflictis, vocantur Wund-Zettul, ægri vero Verwundete. Sed de hoc majus dubium moveri posset, *an vulneris nomen mereatur plaga, ubi nullum vel levissimum vestigium externæ adest læsionis?* an de tali relatio possit desiderari? Quod ipsum videtur negandum, nam hæc propterea fit, ut personæ ad illam delegatæ indicent, quæ respectu ad Defunctum in sensus, imprimis autem in oculos incurrunt, non vero ut conjecturis relationes nitantur, quæ multam incertitudinis suspicionem secum ferunt, vid. CARPZ. *Prax. Crim. P.* 1. *qu.* 26. *n.* 19. 20. *seqq.* GAIL. *Lib.* 2. *Obs.* 111. *n.* 10. Foret alias inter vulnera referendum, wann einer, ut Germani ajunt, von Ansehen seines Feindes, von Schrecken, von Angst gestorben, quia sub his casibus funestis nulla exterior læsio apparet. Nihilominus referre convenit Inspectoribus de his, quæ circumstantiæ, ictum vel comitantes, vel immediate insequentes, rationi suggerunt pro læsionis gravitate ponderanda, etiamsi nec solutio continui, nec sanguinis qvædam notabilis profusio in conspectum

veniat.

veniat. Hinc eſt, quod compreſſionem ſtomachi pugno factam, item contuſionem laterum intuliſſe mortem, Medicorum obſervationes teſtentur, & refert BOHNIUS *c. l.* ſe a Prætore urbis requiſitum ad cadaver virile hominis, qui a jactu lateris dimidii lapide aliquot librarum facto, ſubito concidens exſpiraverit, in quo nihil integumentorum, nihil viſcerum vaſorumve læſum lacèratumque offenderit, niſi quod ſub loco jactus aliquid contuſionis & ſugillationis, ambitu ſuo vix dimidium Imperialem æquantis, ſecum viderint adſtantes. Sic virus ab armis venenatis vulneri communicatum, a ſenſibus non obſervatur, bene vero ex notitia de infectione armorum colligitur; ſubſtantiæ cerebri concuſſio, quam Medici in relationibus ſuis ſub læſionibus capitis frequenter allegant, nec ab acutiſſimo conſpici valet, ſed juxta verba ſæpius laudati BOHNII, *ex ſymptomatibus nihilominus gravioribus, morteque præcipiti texturam cerebri tenerrimam hujusque canaliculorum molliſſimorum atque exilium faſciculos enormiter contractos, complicatos, laceratos aut quacunque ratione a ſtatu & habitudine naturali dejectos*, Medici augurantur. Nec obſtat, quod tamen conjecturis hic locus, quæ in antecedentibus rejectæ, quia magna differentia inter ipſas conjecturas, dum aliæ plebejæ, aliæ doctæ: de illis incertitudo allegata valet, non item de his, utpote quæ firma ratione conſtant, quia conſequens ex cauſis & affectibus dextre cognitis eruitur. Quæ autem de morte per animi pathemata illata dicta ſunt, huc non quadrant.

DEFINITIO III.

VUlnus lethale eſt, ex quo vulnerati communiter moriuntur, etiamſi medicatio ordinaria, i. e. in talibus vulneratis adhiberi ſolita, & regimen debitum acceſſerit.

DEFI-

DEFINITIO IV.

VUlnus per accidens lethale eſt, ex quo vulnerati communiter non moriuntur, modo medicatio ordinaria & regimen debitum acceſſerint.

Explicatio.

TEmpus & chartam perderem, ſi colligere vellem diverſas explicationes, tam Medicas, quam Juridicas, de lethalitate vulnerum paſſim obvias, quia omnes ſub tali diſſenſu tacite ſaltem in hoc conſentiunt, nondum definitionem quandam de lethalitate vulnerum eſſe prolatam, quæ in foro ad pœnam ordinariam vel extraordinariam dictitandam ſufficiat. Veteres tam JCti, quam Medici, ut quandam Cynoſuram haberent, attenderunt ad *numerum dierum*, intra quos vulneratus perierit. Quod ad JCtos attinet, hi ex longo intervallo, vulneratum non præſumebant deceſſiſſe ex vulnere, bene vero ex brevitate temporis. *MENOCH. A. J. Q. Lib.* 2. *cent.* 3. *caſ.* 275. *n.* 2. Dies tales vocabant *decretorios*, die Gefahr-Tage, Urtheilfällige Tage, *CLASEN ad Art.* 147. *C. C. C.* it. Kranckheit-Wechſel-Tage, vid. *DENTZLER.* voc. *Criticus*, quos alii determinabant per *biduum*, vel *triduum*, *CARPZ. Pr. Crim. Qu.* 26. *n.* 9. *MENOCH. d. caſ.* 275. *n.* 4. alii *quatriduum*, alii *quinque*, *FARINAC. Prax. Crim. Qu.* 127. *n.* 37. alii octo, *SOCIN. in Conſil.* 198. alii *quadraginta* dies, *COEPOLLA Conſ.* 28. *n.* 17. alii in *integrum triennium* extenderunt, *FARINAC. d. qu.* 127. *n.* 44., conf. Illuſtris Dn. Cancellarii *de* KLEIN *Diſſert. de diebus criticis*, hic Anno 1687. habita, & Celeberrimi hujus Almæ quondam Profeſſoris, D. *Henrici Rudolph.* REDEKER *Diſſert. de vulner.* Anno 1667. habita, *th.* 21. Medici autem æquipararunt vulnera magna, acutis morbis, hitzigen Fiebern, qui fere ſemper febrem conjunctam habent, hinc

concluſerunt, illa æque ac hos certis diebus judicari, ac appellarunt dies *criticos*. Exſpectarunt vero diem decimum quintum, utpote qui communis terminus acutorum morborum, *Roder. à CASTRO Medic. Polit. Lib. 4. cap. 11. pag. 257.* Verum enim vero hanc dierum obſervantiam Lites de lethalitate haud componere vel potuiſſe, vel hodie poſſe, praxis hodierna edocet, quia ad mentem hodiernorum Jurisperitorum doctrina dierum decretoriorum habetur pro incerta, ſpinoſa, & inutili. Rationes vide apud laudatum Dn. *de KLEIN d. Diſſ. cap. 2.* jung. *ZACHIAS in Quæſt. Medic. Legal. Lib. 5. tit. 2. qu. 5. n. 2. & 6. B. SCHOEPFFER in Diſp. de hæmorrhag. vulnerat. pag. 46.* Ex Medicorum vero conſenſu *BOHNIUS l. c. pag.* 143. exclamat: *Ex temporis à vulnere illato diuturnitate negative haud deponendum*, i. e. *vix ſequitur, periit demum poſt nonum, vigeſimum, aut trigeſimum diem, aut totidem ſeptimanas vulneratus, ergo non vi vulneris occubuit, ſeu vulnus hoc per accidens tantùm tale quid præſtitit, quatenus intercedere ejusmodi nonnunquam valent, & ſolent circumſtantiæ dilatrices, quæ mortem certam & inevitabilem dubiam reddunt.* Unanimi ergo conſenſu hodie lethalitatis judicium ex dierum numero ſpernitur, ac ridetur: a Medicis vero deſideratur, ut de lethalitate vulnerum unanimiter & conſtanter decernant. *MENOCH. d. caſ. 275. n. 3. SCHOEPF. d. l.* ſed qui unanimem Medicorum conſenſum unquam obtinebit Judex, quamdiu inter ſe de terminis lethalitatem definientibus certant? Habent quippe volumina Medica, alios diſpeſcere vulnera lethalia, in lethalia per ſe, ut plurimum lethalia, periculoſa, & lethalia per accidens; alios vulnera ut plurimum lethalia etiam referre ad vere & per ſe lethalia: *periculoſa* vero ab illis diſtinguere; alios diſtinguere inter lethalitatem, quæ fit ratione *partis vulneratæ*, & eam, quæ accidit *ratione perſonæ*, atque non tam hanc quam illam vulnus per ſe lethale reddere ſtatuunt; alios nulla vulnera habere per ſe lethalia. *GALEN in aphor. Hippocr. Comm. 5. aphor. 2. & 3. Gotfried WELSCH in Judic. vulner. lethal. cap. 1. 2. Fortunat. FIDEL. de relat. Medicor. Lib. 4. c. 1. VALENTIN. in ff. Medic. Legal.*

Legal. P. 2. Sect. 2. Hieron. LUDOLFF in Dissert. de Lethal. vulner. Quomodo jam in negotio tanti momenti, ac pœna homicidii est, sed quoque tantarum Litium est procedendum? Placet Medici cæteroquin non ignobilis sententia, qui ad imitationem JCtorum, qui verecundam hujus cogitationem appellant, qui Lites execratur, *L. 4. §. 1. circa fin. ff. de alienat. Judic. mutand. caus. fact.* abbreviari contentiones illas censet, & iniquis ac minus conscientiosis homicidarúm defensoribus litigandi ansam subtrahi posse, si æque Jurisperiti ac Medici subsistant in simplici hac distinctione vulnerum, ut alia sint *per se* lethalia, alia vero *per accidens*. Debeo huic, quas attuli, Definitiones, & tales reperio, quæ mihi quidem, spero & aliis, sufficiunt non solum ad Lites omnes de lethalitate componendas, sed quoque ad Judicia de vulnerum qualitate, ad informandum Judicem conscientiosum, ferenda. Eo magis adduco illas, quod volvendo revolvendoque volumina scriptorum, praxin vulnerum tradentium, reperio hunc scopulum esse ubivis fatalem, quod â *particulari* fiat argumentatio ad *universale*, & modo unus vèl alter e vulnere alias pro lethali habito, & ex quo vulnerati frequentissime occumbunt, evaserit, hoc habeatur pro vulnere per se non lethali, sed aut ut plurimum lethali, aut periculoso; è contra, si quando ex læsione leviori aliquis confestim perierit, etiamsi illa ad vulnera per accidens lethalia eousque sit relata, collocetur inter vulnera ut plurimum, si non per se lethalia; Non sane in numerum morborum ordinariorum a Medicis reponuntur specialissimæ ægritudines, harumque fata habentur pro regula, ad quam de morbis reliquis ad idem genus referendis sit procedendum, & quamvis observationes Medicæ habeant, *Hydropicum* ex largo ac continuato hausto spiritus vini camphora imprægnati convaluisse, & Emplastri Mercurialis appositionem *salivationem* Sempronio intulisse, imo constet *angina* laborantem Papam per risum inopinatum a morbo liberatum; manet tamen *hydrops* inter morbos incurabiles, & *salivatio* per illum modum, rarissime obtinet: tum

quoque risus vix ulli *Anginoso* pro remedio commendatur. Ita quoad Judicium de lethalitate vulnerum censeo esse incedendum. Manent vulnera cordis inter vulnera lethalia, etiamsi medici casus testentur, quod taliter perfossi satis diu superstites permanserint; è contra ictus alaparum ad classem vulnerum per accidens lethalium suo jure pertinent, quamvis non desint Historiæ ex ictu alapæ occumbentium, confer *CARPZ. Pr. Crim. P.* 1. *Qu.* 3. *n.* 42. *MENOCH. de præsumption. Libr.* 5. *Præsumt.* 4. *n.* 10. Foret ceteroquin & resectio unguium ad vulnera lethalia referenda, nam uno plures ex illa mortem obierunt. Siquidem ergo una hirundo non ver facit, ex uno vel altero exemplo tota regula non est pessundanda. Relinquo autem hæc ulterius ponderanda Medicis, ad quos hoc negotium maxime pertinere lubenter consentio, & quibus hæc gloria manet, ut ex ipsorum judicio de lethalitate, pro ratione circumstantiarum, Judex sententiam ferat. Quæ in *Definit.* 3. & 4. ratione medicationis ordinariæ monita sunt, huc vergunt, ut velim in Judicio de lethalitate simul attendant, quibus hoc negotium referendi committitur, an sub cura vulnerati sint pharmaca adhibita, & a Chirurgo in usum vocata, quæ chorus Medicorum & Chirurgorum adhibenda & applicanda esse, usu edoctus, tradit & jubet, quæque in Libris Chirurgorum undique legi possunt. Non vero, an speciâlissime adhibita sit hæc vel illa methodus, quam v. g. *Gallus*, vel *Indus*, vel *Hispanus*, se in graviter vulneratis callere gloriatur, sed sibi servat. Constat hodie longe promptius hæmorrhagias vulneratorum posse compesci, quam olim, cum novum quoddam Instrumentum, Gallis *tournequet* dictum, jam in usu sit, ad vasa comprimenda valde aptum, vid. *HEISTER. Oper. Chirurg. P.* 1. *Lib.* 1. *cap.* 2. *§.* 9. Obierit hinc licet olim ex hæmorrhagia vulneratus, & pro lethali hoc vulnus sit habitum, hodie pro lethali per accidens est habendum, quia beneficio hujus instrumenti, quod in omnibus Libris Chirurgicis hodie describitur & commendatur, talis hæmorrhagia potest sisti,

ficque

ficque lethum arceri. Quod ſi Chirurgus hoc ignoraverit vel neglexerit, imperitia ipſius, culpæ annumeranda, §. 7. *J. de L. Aquil. L.* 132. *de R. J.* mortis, non vero lædens, reus eſt, quia medicatio ordinaria non adhibita. Monent præterea Medici, præeunte Præceptore illorum communi *HIPPOCRAT. Aphor.* 1. *Sect.* 1. ut & æger & adſtantes officium ſuum ſub infirmitatibus faciant, quæ regula in Judicio de lethalitate itidem adhibenda, de quibus tamen plura in ſubſequentibus.

DEFINITIO V.

NEceſſe, vel neceſſarium eſſe, notat requiſitum quoddam, reſpectu vel alicujus rei, vel alicujus negotii, ſine quo nec talis res perfecta, nec tale negotium juſte peractum dici poteſt.

Explicatio.

PErlubenter Criticis linquo, ut in examine vocabulorum horundem ſint ſeduli, ſimulque afferant, qualis differentia ſit inter *opus* & *neceſſe*. Quoad præſens negotium cenſeo me verba in Definit. allata ſatis declaraſſe, indicando, quod eadem in hoc ſenſu capiam, quo communiter accipiuntur, ſive quod negotium rei, cujus reſpectu aliquid deſideratur, ſive quod ordinis ratio, ne tumultuarie omnia fiant, ſive aliæ cauſæ impellentes aliquid pro neceſſitate requirant. *Neceſſariam* ita rem ad agros colendos ferrum vocat CICERO: jubetque inquirere omnia, quæ ad vitam *neceſſe* ſint.

Homicidii Definitionem, ejusdemque *Explicationem* addere, ſupervacaneum duco, cum hæc apud omnes & ſingulos, tam §. 5. *J. de publ. Judic.* quam *tit. ff. ad L. Cornel. de Sicar.* Interpretes legatur reperiaturque; conf. tamen infra *Axiom.* 6.

MEMBRUM II.
Præmittit Axiomata quædam huc facientia.

AXIOMA I.

Intereſt Reipublicæ, ne delicta maneant impunita, *L.* 51. *§.* 2. *ff. ad L. Aquil.*

Explicatio.

PRæter quod notorium ſit, niſi delicta púnirentur, paulatim rempublicam malis hominibus repletam peſſundari & funditus deleri; fluit propoſitionis allatæ robur ex natura conſervationis Reipublicæ. Sive enim pro fundamento hujus conſtituamus *ſocietatem*, ſubſiſtere hæc diu haud valet, ſi quando huic, illi, iſti, integrum foret inſultare ſocium, variove modo hunc lædere; ſive *conſervationem ſui ipſius*, ſub aggregatione plurium, facilius & pacatius obtinendam, perit & hæc, quando impunite dimittitur, qui in alios pro lubitu ſævit, vel ut ſæviat, citra metum pœnæ ſe abripi patitur: ſive *commerciorum* rectius expediundorum *negotium*, turbarentur eadem, modo unus vel alter reliquis in exitium ut ſit, permitteretur. Omnium ergo intereſt, unumquemvis civium ſuis officiis placide vacare poſſe, & ab inſultibus temerariorum eſſe ſecurum. Quos jam nec ſtudium ſui ipſius, nec communis boni amor, ab injuriis inferendis arcet, hos pœnæ arceant, neceſſe eſt. *In corpore*, inquit CICERO, *ſi ejusmodi quid eſt, quod reliquo corpori noceat, uri ſecarique patimur, ut membrorum potius aliquod, quam totum corpus intereat: ſic in Reipublicæ corpore, ut totum ſalvum ſit, quicquid eſt peſtiferum, amputetur.*

AXIO-

AXIOMA II.

Magiſtratus eſt, delicta punire.

Explicatio.

CErtant inter ſe, qui fundamenta Juris Naturæ exponùnt, an pœnis ſecundum hoc Jus locus ſit, quandoquidem ubi omnes pares, nemo in alium aliquid ſtatuere poſſit, *arg. L. 4. ff. de recept. qui arbitr. L. 13. §. 4. ff. ad SCt. Trebellian.* ſed quia Ius Naturæ admittit ſocios, ſociorum coalitio citra Leges certas ſubſiſtere nequit, quæ vim pactorum habent, & huc redeunt, ut ſinguli in omnium ſalutem laborent, qui vero ab hoc ſcopo declinat, ſocietate privetur: hinc quivis, qui ſocietatem talem adit, renunciat in tantum illi beneficio naturali, & ſe ſubmittit ſociorum arbitrio, quo de ſe ſtatuant, ſicubi frivole aberraverit. Hodie vero omnis ſocietas magiſtratui civili ſubjecta eſt; fruſtraneum proinde foret in quæſtionibus talibus diu hærere. Pertinet ergo ad hunc delicta punire, quia ad hunc pertinet curare, ut ſecuriores vivant ſubditi, ſuisque quisque privatus negotiis, pacate invigilet. Remota Juſtitia, quid ſunt regna? niſi magna latrocinia, *AUGUSTIN. L. 7. de civit. DEI cap. 4.*

AXIOMA III.

Magiſtratus eſt, de certitudine delicti puniendi, eſſe convictum.

Explicatio.

Quia Tyrannorum, non vero æqui judicis eſt, ante damnare, quam crimen fuerit probatum, hinc eſt, quod ab omni tempore probationes fuerint ſub inquiſitione delicti a Legibus inculcatæ. Hæ autem, quoad generaliorem conſiderationem, ſunt varii generis, quatenus modo fiunt per

duos

duos teſtes, omni exceptione majores, *L.* 12. *ff. de teſtib. L.* 2. *& ſeqq. eod. C. C. C. Art.* 67. *&* 68. modo per juramentum, *L.* 1. *&* 2. *ff. de jurejurand.* modo per inſtrumenta, *L.* 11. *C. qui potior. in pignor. hab. L.* 31. *C. de donat. L.* 15. *C. de fid. inſtrumentor.* modo per propriam judicialem confeſſionem modo per notorietatem, *c.* 3. *X. de teſtib. cogend.* modo per præſumptionem, *L.* 23. *C. ad SCtum Vellejan. L. fin. C. Arbitr. tutel.* modo per comparationem Literarum, *L.* 20. *C. de fide inſtrument.* modo per inſpectionem ocularem, *L.* 8. *ff. fin. regund. c.* 15. *X. de reſtitut. ſpoliator.* vid. *LEISER in Diſput. de oculari inſpectione* in Prooemio. Aſt in criminalibus, perſpicuæ, evidentes, & luce meridiana clariores eſſe debent, *L.* 25. *C. de probat. L.* 16. *C. de pœn.* add. *Alciat. de præſumt. Lib.* 3. *reg.* 44. *n.* 4. Requiritur autem neceſſario, ut ante probetur delictum eſſe commiſſum, quam puniri quis poſſit, quia pœnæ ſunt conſequens delictorum : Nec vero conſequens locum habet, ubi antecedens deſideratur, und gilt des Richters Ja alsdann nichts mehr, als des Inquiſiti Nein; de occultis vero DEus tantum judicat.

AXIOMA IV.

Inter media certitudinem delicti probantia, prævalet ocularis inſpectio.

Explicatio.

AB omni tempore oculis magis fides, habita, quam auribus, & teſtis oculatus prælatus eſt illi, qui auribus rem quandam percepit. *GRUB. de Proceſſ. For. Pruten. cap.* 18. *n.* 498. *HARTMAN. tit.* 15. *Obſ.* 3. *n.* 4. *FARINAC. Qu.* 69. *n.* 2. *ſeqq.* Imo uni teſti de viſu deponenti, ſeu oculato, plus credendum, quam centum aliis de auditu affirmantibus, ſeu auritis. Diſpoſuere ergo Leges ocularem inſpectionem, ubi locum habere poteſt, tanquam probationem evidentiſſimam eſſe habendam. Quibus accedunt variæ Ordinationes. v. g.

Ordinat.

Ordinat. Magdeburg. c. 39. *v.* **nicht allein/** ꝛc. *Ordinatio Summi Judicii Tribunalis Wismarienſis P.* 2. *tit.* 33. *§.* 1. *v.* **ſollen auf eines** ꝛc. jung. *Martini ad Ordinat. Saxon. Proceſſ. tit.* 28. *§.* 1. *n.* 9. Vocat hinc ocularem inſpectionem, probationem omnium primam, eamque perfectiſſimam, nec ullam meliorem, RUTGER. RULAND. *in tract. de Commiſſar. P.* 2. *Lib.* 3. *c.* 1. *n.* 3. 4. 5. Fundamentum autem, quare ſenſus viſus reliquis ſenſibus prævaleat, docente hoc Phyſica, in organorum ſenſoriorum ſtructura repoſitum eſſe judico, quandoquidem viſus non tam facile fallacias admittit, ac quidem ſive auditus ſive guſtus &c. potius omnes circumſtantias ad rem facientes, uno intuitu contemplatur ac obſervat. Rectiſſime hinc Germani ajunt: **Augenſchein iſt, oder gilt mehr, als aller Welt Zeugniß.** STRYK. *de Jure Senſ. Diſſert.* 1. MARTIN. *in O. P. S. tit.* 28. *§.* 1. *n.* 1. RULAND. *d. tract. P.* 2. *Lib.* 3. *Cap.* 1. *n.* 1.

AXIOMA V.

Magiſtratus pro delicti qualitate, aut poenam huic delicto ordinariam, aut extraordinariam habet decernendam.

Explicatio.

QUod ſi tantum vel unius delicti, v.g. furti allegare velim pœnam, quam non differt hæc, quatenus modo ſimplex eſt, vel prima vice commiſſum, vel reiteratum, porro committitur vel ab impubere, vel pubertati proximo, *C. C. C. Art.* 164. CARPZ. *Prax. Crim. P.* 2. *qu.* 82. *n.* 28. inter conjuges, *C. C. C. Art.* 165. ab hærede, *C. C. C. d. Art.* 165. *t. t. ff. expilat. hæredit.* a profunde ebrio, inſano, excubias agente, nunc manifeſtum, nunc non manifeſtum, §. 3. *J. de furt.* modo qualificatum, *C. C. C. Art.* 159. & 160. nunc dupli vel quadrupli, nunc pœna carceris, nunc capitalis, & quidem in maſculis præciſe, præſuppoſitis præſupponendis, laquei obtinet, per

Art. 162. *C. C. C.* fœminæ vero juxta *Art.* 159. aqua ſuffocantur. SCHOEPFF. *in Synopſ. tit. de furt. n.* 62. Eſt hinc, quod Leges toties arbitrio Judicis relinquant pœnam definiendam, quia, omnes circumſtantias delicta ſtipantes prævidere, fuit extra poteſtatem Legislatoris. Hic ergo dictitet pœnam delicto propriam. Sunt delicta & pœnæ ex natura relatorum & correlatorum, quæ inter ſemper eſt & eſſe debet juſta proportio. Eadem varietas jam valet quoad delictum homicidii.

AXIOMA VI.

Homicidium, quatenus delictum eſt, pro varietate circumſtantiarum, vel pœnam ordinariam, vel extraordinariam poſt ſe trahit.

Explicatio.

OMnia homicidia ad delicta eſſe referenda, præter ANABAPTISTAS, WEIGELIANOS, & SOCINIANOS, nemo facile hodie affirmaverit; illi quippe poteſtatem vindicativam, (prout vocant capitalia ſupplicia) quam Magiſtratus exercet, Judici competere negant, omnes cædes, etiam a Magiſtratu factas, peccata in quintum præceptum vocant, capite aliquem plectere, cum charitate Chriſtianis tam ſanctè commendata pugnare ſuſtinent, nec uni hominum competere volunt, ut alterum ad imaginem DEi creatum occidat, vid. HOLLAZ. *Exam. Theolog. Part.* 4. *cap.* 3, ubi refutata ſimul talia argumenta ſunt. Inſinuat homicidium, ex vulgari loquendi modo, *Privationem vitæ a tali factam, cui jus vitæ & necis non competit*, in Jure autem *cædem hominis*, contra Jus factam, *L.* 1. §. 7. *ff. ad Leg. Cornel. de ſicar.* homo ergo, qui hominem vita privat, homicida paſſim audit. Sed nec omnis homicida eandem habet ſuſtinendam pœnam. Nulla decernitur in homicidio neceſſario, *L.* 3. *ff. de J. & J.* C. C. C. *Art.* 139. &

139. & 140. nec in casuali locum habet, *L.* 1. *C. ad Leg. Cornel. de sicar.* C. C. C. *Art.* 146. in culposis extraordinaria dictitatur, *Art.* 134. ad eumque BEIER. *Posit.* 2. dolosum saltem, & quando evictum quod tale sit, homicidium, pœnam ordinariam admittit, ita ut possit haberi pro delicto publico, quando homo ab alio, doloso animo, sciente & volente occiditur, seu STRUV. *in Jprdent. Rom. German. Lib.* 3. *tit.* 28. *aphor.* 30.

AXIOMA VII.

In homicidii delicto non solus animus lædendi vel occidendi sufficit ad pœnam ordinariam infligendam.

Explicatio.

ANimus in omnibus delictis quandam varietatem pœnæ infert, per *L.* 53. *ff. de furt.* non quidem quatenus in meris cogitationibus pravis versatur, vel intentiones quasdam dolosas format, quia cogitationum pœnam, de jure humano nemo patitur, *L.* 18. *ff. de poen.* sed accedat opus est actus quidam externus, isque delicto committendo proximus, GAIL. *de pac. publ. Lib.* 1. *cap.* 14. *num.* 18. ex quo animum dolosum colligere ultro licuit. *Conatum* illum justius dixeris, qui radicibus sub terra latentibus comparandus, nondum flores, multo minus fructus protrudentibus, germinibus tamen suis se prodentibus. Hinc est, quod in numerum delictorum *imperfectorum* referatur, quibus aliqua, non tamen ordinaria pœna manet. BöHMER. *in Introd. ad ff. Lib.* 47. *tit.* 1. §. 3. si crimen perduellionis exceperis, in quo conatus habetur pro delicto, quia est pessimi exempli, & in herba suffocandi facinoris crimen. vid. BEIER. *ad tit. J. de public. judic. num.* 17. Distinguunt præterea Ddres, quo in re tam seria, ac est pœnam capitalem decernere, omnes attendantur circumstantiæ, animum occidendi, quando quis necem alterius *studio*

intendit, quale quid obtinet in intentionibus ſub *Latrocinio*, ſub *aſſaſſinio*, ſub *veneficio*, vocantque *directum*, ab animo non necem volente, bene vero læſionem tentante, ex qua mors inſequatur, qui *indirectus* dicitur, cujus pœna diverſa, pro diverſa committendi homicidii voluntate, vid. STRUV. *Jpdent. Rom. German. For. Lib.* 3. *tit.* 28. *aphor.* 30. BOEHMER. *in Introd. ad ff. p. m.* 512. Et quamvis Jus Romanum rigoroſum ſatis ſit, hunc non modo pro homicida habendo, qui actu aliquem vita privat, verum etiam, qui voluntatem ſaltem occidendi habet, quæ ex aliquibus externis actibus probari potuit, v. g. *qui cum telo ambulat occidendi cauſa*, licet effectus non fuerit ſubſecutus, ita, ut teneatur Lege Cornelia, *L.* 1. §. 13. & *L.* 3. §. 5. *ad Leg. Cornel. de ſicar. §. 5. J. de Publ. Judic.* ut ſufficiat ad pœnam ordinariam, ſi quis animo occidendi, atque armis ad cædem patrandam aptis inſtructus fuerit: Praxis tamen hodierna limitare novit & emollire rigorem illum, ne ſummum Jus tranſeat in ſummam injuriam, requiritur vero corpus delicti prout in aliis delictis permanentibus, ita in homicidio quoque, quo deficiente, ordinaria pœna paſſim locum non invenit, GAIL. *de Pac. publ. Lib.* 1. *cap.* 14. *num.* 18. CARPZ. *prax. Crim. quæſt.* 26. *pag.* 134. *num.* 2.

Axioma VIII.

In homicidii delicto non ſolus eventus ſufficit ad pœnam ordinariam infligendam.

Explicatio.

EVidentia hujus axiomatis ab omni tempore commovit Legumlatores, ut quamvis idem in omnibus homicidiis eventus, id eſt, vulneratus occumbat, probe tamen diſtinguendum eſſe monuerint, ne *doloſa* confundantur cum *culpoſis*, *caſualibus*, & ex *defenſione naturali* oriundis, omnium minime eandem pœnam omnibus cædibus determinent. Nec quidem

quidem ſolus *eventus* ſemper ſufficit in homicidiis quoad ordinariam pœnam dictitandam, v. g. ubi plures in rixa, vel caſu fortuito absque deliberato animo lethaliter aliquem vulneraverint, non vero conſtiterit de eo, qui primus lethale vulnus intulerit, & verus delicti autor fuerit, quatenus extraordinaria tunc tantum pœna locum habet, SCHOEPFFER. *S. J. Pr.* ad tit. *ad Leg. Cornel. de Sicar. num.* 29 BERLICH. *P.* 5. *Concl.* 11. *n.* 7. HARPRECHT. *ad §.* 5. *J de publ. judic. num.* 110. PETR. MüLLER. *de homicidio a pluribus commiſſ. Sect.* 2. *§.* 11. *num.* 17. Item ſi vulneratus dicto caſu occubuerit a pluribus conſoſſus, ubi nullum vulnus lethale, extraordinariam modo pœnam infligendam eſſe patet ex *C. C. C. Art.* 148. ibique CLASEN *pag.* 487. *ſeq. num.* 3. MüLLER. *d. Sect.* 2. §. 13. *num.* 19. Idem tamen eſt eventus, ac ſi unus ex uno ictu vitam uni abſtulerit, id eſt, vulneratus moritur.

AXIOMA IX.

In homicidii delicto ad poenam ordinariam infligendam, *animus occidendi*, vel etiam *vulnerandi*, *lædendique*, & *eventus* concurrant, neceſſe eſt.

Explicatio.

NOn eſt ut repetam, quæ de rigore Jur. Civilis ad axioma 7. attuli, quando dolus cum conatu conjunctus pro ipſo facto habetur, item quae attuli de conſuetudine & praxi hodierna, tot caſibus & obſervationibus magis confirmata, quæ illum rigorem emollit, ita ut etiam vulnerans, licet animo deliberato feriat, haud tamen pœnam ordinariam ſubeundam habeat, ſi non occidat, ſed tantum de vulnere teneatur. Valent quippe eadem in homicidio clandeſtino, ſive *veneficio*, ut quamvis, pauciores tamen, fuerint, qui *arg. L.* 1. *ff. ad Leg. Pompej. de parricid.* affectum in hoc delicto ultimo ſupplicio afficiendum eſſe, contenderunt, licet intenta mors

non ſubſecuta, reliqui tamen communiter ordinariae pœnæ locum eſſe negent, niſi conſummatum fuerit, & pro ſolo attentato habeant. Conſentit *Conſtit. Crim. Carol. Art.* 130. ſecundum quam (ſi quando particula *vel* oder accipitur pro conjunctiva, de quo vid. CARPZ. *Pr. Crim. quæſt.* 21. *num.* 42. *ſeq.* quem ſequitur CLASEN. *ad C. C. C. Art.* 130. *p.* 415.) ſupplicium rotæ tum demum obtinet, cum mors inſecuta, alias pœnæ extraordinariae, v. g. fuſtigationi cum perpetua relegatione locus: CLASEN ad *d. Art.* 130. *pag.* 414. *verſ quamvis hodie.* CARPZ. *Pr. Crim. d. quæſt.* 21. *num.* 37. *ſeq.* LUDOVICI *ad d. Art.* 130. *verb.* mit dem Rad, *verſ. mitigatur pœna.* Et Praxis quotidiana, prouti in aliis facinoribus, ita in homicidio quoque corpus delicti deſiderat, deficiente vero hoc, pœnam ordinariam pariter deficere adſtruit. SCHOEPFFER. in Diſp. de *hæmorrhagia vulnerat. cap.* 3. *num.* 13. Pondus non leve huic aſſerto addunt verba ſummi Legislatoris, Numer. 35. *v.* 16. & *ſeqq.* & hæc ſunt: Wer jemand mit einem Eiſen ſchläget, daß er ſtirbet, der iſt ein Todtſchläger, und ſoll des Todes ſterben; Wirfft er ihn mit einem Stein, daß er davon ſtirbet, ſo iſt er ein Todtſchläger; Schlägt er ihn mit einem Holtz, daß er ſtirbet, ſo iſt er ein Todtſchläger, und ſoll des Todes ſterben. Jung. Exod. 21. *v.* 12. Levit. 24. *v.* 17. utpote in quibus animus & eventus ſemper combinantur, quod ſi vero vel animus vel eventus deficiant, ceſſat pœna ordinaria, vi illorum, quæ cit. loc. adduntur v. 22. *ſeqq.*

AXIOMA X.

In homicidii delicto de *animo* judicare Judicis, de *eventu* autem Medici eſt.

Explicatio.

SOcias ſibi hic ut manus jungant Apollo & Aſtræa negotii tam gravis ratio, ac ſalus Reipublicæ eſt, omnimodo poſtulat. Aſt quemadmodum ſub conjugio etſi pacatiſſimo

tiſſimo; & ſub arctiſſima bonorum communione manent officia quædam marito, quædam uxori ſacra, quo alter apud alterum ſit inoffenſus, eſt ſub connubio Juris & Hygieæ eadem concordia ſuis Limitibus comprehenſa, ſuisque terminis conſtans, ultra quos nulli conceditur progredi. *Judicis* eſt, omnem operam impendere, per probationes ſibi notas, & in Legibus ſibi commendatas, quo homicidæ animum intelligat, an ex dolo, an ex culpa, & quali, crimen commiſerit. *Medicus* vero de vulnerationis qualitate, & de delicti corpore informet Judicem. Mariti ſic officia ſint penes Judicem, gloria ſubſidii in hoc opere Medicis relicta. Hæreo autem, ſi quando omnia, quæ circa pœnam homicidii quotidie obtinent, probe pondero, an non, quod ſub conjugio toto die occurrit, & ſub inquiſitione homicidii inverſa ſit fabula: Judex enim ſe reponit in depoſitionem Medici vulneratum ſcrutantis, ita ut ordinariam pœnam dictitet, ſi vulnus inflictum aſſeratur lethale, e contra extraordinariam, ſi minus lethale CARPZ. *Pr. Crim. qu. 16. n. 6. ſeqq.* citra quod aliquando ad animum revocet, quæ ratione animi occidentis ſint ſcrutinio intimo digna. Auget hanc meam ſuſpicionem, quando conſidero inquiſitum omnium primo provocare ad Medicorum cenſuram, ſibi viſam aut favorabiliorem, aut leviori negotio impugnandam, allegando axioma Juris generale, quod peritis in ſua arte credendum. Meretur ergo hæc quæſtio, ut condigne ſolvatur, *quousque* ſcilicet *valeat Judicium medicum in homicidii pœna dictitanda?* ſive, an Judex teneatur pœnam capitalem ſimpliciter decernere, ad normam Medici vel Chirurgi deponentis de lethalitate? Non mihi ſermo eſt de depoſitione cujuscunque, qui Medici titulo ſplendet, vel Chirurgus audit, acſi huic Judex aſſurgere in decernendo debeat. Quamvis enim ex numero JCtorum, hos allegante BOHNIO in *Medicin. For. ſpecim. I.* §. 13. PACIANUS, MASCARDUS, & CARERIUS velint, credendum pariter eſſe non Doctoratis, modo ex communi loquendi conſuetudine Medici appellentur, vel Practici

ctici existant, per consequens Chirurgi non examinati huc quoque spectent, imo Agyrtis & parabolanis locus; Gravitas tamen negotii, quando de corio humano non est ludendum, sponte Judici conscientioso insinuat, peritis negotium inspectionis, & relationem de hac, esse committendum, de quorum nec *fide* nec *eruditione*, binis ad deponendum de lethalitate valde necessariis requisitis apud honoratiores, non vero apud vulgum, dubium est, denen man sicher trauen kan. Ex quo denuo fluit, promotos & publico testimonio conspicuos, non promotis, seniores junioribus, sive novellis, ad vulnerum inspectionem frequenter abhibitos, in hoc negotio inexpertis præferendos esse. Quodsi vero Medicus, licet in Academia gradum obtinuerit, imo, licet senior, imperitiæ in deponendo semel fuerit convictus, & in scientia anatomica sub *relatione* vulneris turpiter se dederit, hujus renunciationi fidem inposterum non habendam esse, quivis cordatus affirmaverit, nam constat, non esse peritum revera talem, qualem negotium præsens, & vi hujus Legum Doctores merito desiderant. vid. RICCIUS in MASCARD. *Conclus.* 1175. Eadem de Chirurgo valent, etiamsi sit Magister, ein Ampts-Meister, oder Lehr-Printz. Suppono in quæstione allata, Medicum de vulneris qualitate deponentem, omnibus requisitis huc facientibus instructum, relationem ipsius oblatam veritati satis congruam, & pro Judice informando sufficientem esse, & quæro, *an hujus Judicio in sententia ferenda simpliciter standum*, ita ut pœna ordinaria locum habeat, quando plagam lethalem esse dixerit, & contra extraordinaria statuatur, quando plaga pro minus lethali ab ipso habetur? Negativa mihi videtur probabilior. Quantumvis enim pro affirmativa videatur pugnare 1.) quod omni perito in suo scibili, sive de sua arte testanti sit fides habenda, hinc & Medico de qualitate vulneris deponenti. 2.) secundum verba CODRONCHII, quæ BOHNIUS l. c. allegat, Legum Imperatoriarum Majestas, & pontificiarum autoritas, se Medicorum judicio ultro submittat in quæstionibus

percussio-

percuſſiones concernentibus. 3.) Praxis quotidiana in omnibus judiciis teſtatum faciat, quam Magiſtratuum ſententia in homicidio puniendo ex Medicorum præjudicio pendeat. 4.) Judex liberetur teſtimonio Medici deponentis, cui ſe accommodat. 5.) inquiſitus & accuſator unanimiter in ſententiam Medicorum compromittant. Probe tamen attendendum eſt 1.) Medicum ſive Chirurgum deponentem (pari enim paſſu hic ambulant) non ut Judicem, ſed ut teſtem ablegari ad cadaver inſpiciendum, qui de his, quæ vidit & obſervavit, deponat, ac Judici mandanti referat. Ita enim verba Conſtit. Carol. *Art. alleg.* 149. Der Wund-Artzt ſoll den todten Cörper vor der Begräbniß und alle ſeine empfangene Wunden, Schläge, Auffwerff mit Fleiß beſichtigen, damit der Erkäntniß ſolcher Verwundung halber nachhero deſto minder Mangel ſey. Cui ſubſcribit praxis quotidiana chorusque Medicorum, quando formulæ depoſitionum paſſim vocantur & inſigniuntur Atteſtata, teſtimonia, relationes vulnerum &c. ut hinc ſæpe laudatus CODRONCHIUS Libro, quem de Medicorum relationibus conſcripſit, titulum de methodo teſtificandi impoſuerit, & DANIEL CLASEN. *in Comment. ad C. C. C. Art.* 147. *p.* 483. hæc verba appoſuerit: *Præter teſtimonia, quæ a partibus litigantibus producuntur, vel ad condemnationem, vel ad defenſionem, Imperator deſiderat & aliorum atteſtationes, & quidem Chirurgorum vel etiam Medicorum* &c. Jam vero teſtis non eſt, ſive implicite ſive explicite pœnam decernere, ſed Judicis; fert vero Medicus in crimine homicidii illam ſtatim, ac vulnus aut lethale aut non lethale dicit, ſi quando Judici ſimpliciter, & absque reſpectu ad animum, acquieſcendum in Judicio de qualitate vulneris a Medico lato. 2) Accedit Depoſitionem Medici, ultra *credulitatem* nil quicquam inferre, adeo, ut ſi ipſi juramentum præſtandum ſit, hoc non ſit de veritate, ſed de credulitate, *CLASEN d. l. pag.* 484. credere autem haud inferre poteſt fidem talem, in qua tuto ſe reponere poſſit Judex. 3) Sententia juxta Medici deponentis opinionem lata non tranſit in rem judica-

tam, ſed inquiſitus poſt latam talem ſententiam alios Medicos adhibendos eſſe & conſulendos poſtulare poteſt, &, ſi quando hi aliter ſenſerint, Judex ſententiam latam æque revocare poteſt, perinde ac ſententiam ex falſo teſtimonio vel falſis inſtrumentis latam, *CLASEN l. c. CARPZ. Pr. Crim. qu.* 26. *n.* 47.

4) Plures circumſtantiæ concurrere poſſunt & ſolent, de quibus ſe Judex abhinc informare poteſt, ſed quæ Medicum, dum inſpectioni præeſt, latent, quarum tamen tanta vis eſt, ut ſi Medico ante innotuiſſent, quam de lethalitate depoſuiſſet, longe aliam hujus reſpectu formaſſet relationem. Placet hujus fallaciæ binos addere caſus: Alter obvenit aliquando, *ut juvenis gladio vulneratus poſt aliquot dies moriens, ſicque inſpectioni legali ſubjectus, lethaliter percuſſus a Medico & Chirurgo judicatus fuerit, quia hi, præter levem quandam plagam in ſummitate ventris, obſervaverant plagam magnam in infima parte abdominis inteſtina perforaſſe*; ſub inquiſitione autem apparuit, hanc non gladio adverſarii, ſed cultro Chirurgi imperiti fuiſſe illatam, qui ſanguinem in cavitate abdominis hærentem, ac falſo ſibi perſuaſit, incidendo integumenta ventris evacuare voluit; alter eſt infantis, *quem poſt partum clandeſtinum Mater ſepelierat, qui e terra, juſſu Magiſtratus, iterum erutus, repertus fuit multis plagis perfoſſus, ut mater pro infanticida habita, & vix non damnata fuerit*, quando tandem conſtitit, hos, qui ad corpus delicti in agro quærendum ablegati fuerant, verru (mit einem Brat-Spieß) locum ſepulturæ indagaſſe, & hoc ferro corpus tenelli toties perforaſſe. Accedit

6) dum nimis periculoſum eſt, unius etiamſi periti Judicis arbitrio, tam arduum negotium, quod vitam & ſanguinem concernit, committere, *CLASEN ad Art.* 150. *C. C. C. p.* 496. æque periculoſum eſt in unius Medici ſive Chirurgi ſententia acquieſcere, & pro hac in decidendo ſimpliciter ſtare. Quibus jungo, quæ pag. 22. allata ſunt, quod ne quidem inter requiſita relationis Medici vel Chirurgi pertineat, factæ inſpectioni mentem de lethalitate ſubnectere. Concludendum ergo Judicem non teneri, ut nude ſubſcribat ratione pœnæ judicio

Judicio Medici de lethalitate vulneris deponentis, licet periti; ſed præter lethalitatem vulneris ad hoc ipſi reſpiciendum eſſe, an ex Actis de animo vel occidendi vel vulnerandi lædendique conſtet, adhibitaque hoc caſu talia inſtrumenta, quæ per ſe ad cædem perpetrandam apta? an vero ſatis ſuperque appareat, quod animus haud adfuerit, neque occidendi, neque vulnerandi, ſed v. g. caſtigandi ſaltem, & inſtrumentum per accidens ad cædem perpetrandam aptum. Priori caſu demum decernat pœnam Legis Corneliæ, poſteriori extraordinariam, conf. PHILIPPI in Diſſert. *de vulnerat. lethal. cap.* 3. §. 10. *in fin.* Nec obſtant rationes pro affirmativa pugnantes ſupra allatæ. Nam quoad 1) etiamſi axiomati huic Juris, ſuum maneat pondus, quod artifici in ſua arte fides habenda ſit, haud tamen illud eo extendendum eſt, ut eundem effectum pariat, quando artifex de credulitate teſtatur, ac quando de veritate loquitur. Præterea, licet de lethalitate vulneris ex teſtimonio artificis citra omne dubium, quoad veritatem quoque, conſtet, non tamen exinde ſequitur, ergo neceſſario a judice pœna capitalis dictanda. *Alias* enim, & ſi tantummodo ad judicium Medici de lethalitate vulneris reſpiciendum, ſi hoc ſaltem, quod homo ex vulnere lethali mortuus, ſpectandum, ſequeretur omnia homicidia morte punienda: quod tamen non niſi fatuus ſtatuet Judex juxta *CLASEN ad C. C. C. Art.* 150. *p.* 495. *in fin. ſeq.* 2) Manet hæc gloria Medicis, ut Principes ad ſententiam ipſorum attendant, haud tamen eadem pertinet ad quemvis nomine Medicum, multo minus aliquid detrahit ſplendori Principum, quorum oculi, ſi quando hoc ipſis libuerit, acta integra perluſtrantes, plus vident, quam oculus Medici ſub initio inquiſitionis; accedit, quod LL. nullibi injungant, ſtatuantque, quod Judex ſimpliciter in ſententia Medici de lethalitate vulneris acquieſcere debeat, ſed aliæ adhuc ipſi ſint ponderandæ circumſtantiæ. Quoad 3) non ſpectandum, quid fiat, ſed quid fieri debeat, arg. *L.* 12. *ff. de Offic. Præſid.* poſito, ſed non conceſſo, hoc ita fieri. 4) Non liberatur, conſopitur ſaltem conſcientia judicis,

cui, prout jam ſupra monitum, ad plures aliasque circumſtantias attendendum, quam Medico. 5) Sapit præjudicium non ſatis fidum. Sed miſſa hac quæſtione, quæ *Medicum* ſaltem tangit *privatum* deponentem, hujusque deciſionem, quod ad ipſius teſtimonium de vulnere lethali judex non neceſſario in crimine homicidii capitis pœnam dictitare teneatur, alia formari poſſet quæſtio, an idem obtineat in *Facultatum Medicarum ſententiis de homicidiorum qualitate latis?* Pro negativa adduci poſſet, quod 1) in his ceſſet ratio, quæ privatum Medicum prægravat, dum Facultates non ut teſtes haberi poſſunt, ſed judicis vices explent, & ad Aſſeſſores Facultatis tanquam ad prudentes recurrere tam leges volunt, quam praxis quotidiana jubet: 2) majori item jure de his valeant, quæ ratione autoritatis medicæ ſcientiæ in judiciis forenſibus antea adducta ſunt, quatenus his magis integrum, ex integris actis de veritate decernere, quando illic credulitas locum habet; nihilo tamen minus diverſi reſpectus, quem Facultates Medicæ, & Judex habent, hic quoque diſcrepantiam quandam inſinuant: i. e. Facultates Medicæ nude attendunt ad circumſtantias, quæ qualitatem vulneris quæſtionis attinent, citra quod ſe altius demergant; Judex autem inſimul conſiderat, quæ ratione animi, unius, vel plurium vulnera infligentium, loci, abſentiæ, vel præſentiæ, remediorum &c. in actis occurrunt, ubi minima circumſtantia effectum Judicii Medici reſpectu lethalitatis quoad pœnam infligendam invertere potis eſt. *Summatim* Judicia Medica in crimine homicidii informent meo quidem, ſalvo nihilominus aliter ſentientium judicio, Judicem, non vero hunc conſtringant, & quod de aſtris dicitur, quod inclinent mores hominum, non neceſſitent; liceat quoque affirmare de præſenti negotio. Judex trutinet, quæ ſcientia Medica ſibi offert ratione vulneris inflicti; trutinet judicia de qualitate vulneris: ſed non patiatur eo ſe abripi, ut illis, citra quod deciſio penes ſe, reſpectu reliquarum circumſtantiarum maneat, tantummodo propter lethalitatem ſubſcribat, quin potius pœnam

ad harum tenorem inquiſito decernat. Liceat vero pro illuſtrandis modo allatis, caſum allegare, de vulnere a Medica Facultate pro lethali habito, citra quod judex ſuperior pœnam gladii, præeunte Facultate Medica, a Facultate Juridica, juxta pluralitatem votorum, diſſentientibus quibusdam collegii membris, inquiſito dictitatam, voluerit eſſe validam. *Saltuarius* nempe *quidam, A. J. uxorem, cum qua per viginti & plures annos in matrimonio ſic ſatis pacato vixerat, occurrentem ſibi irato, quod mandato ſuo fuerat inobediens, verberat capiſtro, quem modo equo injicere voluit, & quidem hujus moduli, quem noſtrates vocant,* eine Trenſe, *nec tamen præter unicum ictum inſtigit. Illa, citra quod valde conqueſta fuerit de dolore, potius ad deſideria mariti, an caput doleat? non admodum dolere reſpondet, muniave ſueta per biduum ſubit, vulnere capitis leviter habito. Tertio die febri corripitur, & paulo abhinc apoplexia perit. Fit inſpectio, ac obſervatur capiſtri alterum extremum,* die Stange, *perforaſſe cranii tabulas, ut feſtucæ penetraverint in ſubſtantiam cerebri ultra longitudinem articuli digiti, ex quo tam Medicus cum Chirurgo, quam Facultas Medica plagam judicarunt per ſe lethalem, qua ſententia Facultas Juridica nixa, pœna ordinaria gladii inquiſitum afficiendum eſſe concluſit.* Sed prouti jam monui, Judex ſuperior pœnam extraordinariam, eandemque ſatis levem dictavit, motus forte eo, quod rationes dubitandi magis deprehenderit ſtringentes, quam rationes decidendi, quæ fuerunt ſequentes:

* * * * * *

SWohl anfangs ſcheinen mögte, als wäre Inquiſitus von dem imputirten Uxoricidio, oder vielmehr wegen desſelben, wenigſtens a pœna ordinaria zu abſolviren, nachdemmahlen

1. Die Rechte einem Ehe-Mann wohl verſtatten, daß Er ob juſtas cauſas ſein Weib modice caſtigiren möge,

vid. BRUNN. *J. Eccl. l.* 2. *C.* 17. *§.* 31.
CARPZ. *Pr. Crim. qu.* 12. *n.* 48. *& ſeq.*

Und dann nicht zu leugnen, daß Inquisitus deßfalls, daß seine Frau, seinem ausdrücklichen Befehl, Saat-Korn dreschen zu lassen, weil es hohe Zeit sey, solches in die Erde zu bringen, vorsetzlich entgegen getreten, und bey ihrer durchgehends übel beschriebenen Conduite, auch schlechten Haushaltung, alles Ihr dagegen geschehenen Erinnerns ungeachtet, solches contramandiret, nicht so gar injuste geeyfert, vielmehr er wol befugt gewesen, dieselbe ihrer Widersetzligkeit halber, Rechtes vergönneter massen zu castigiren: Folglich es allerdings das Ansehen habe, ob könte Inquisitus, indem er ex justo dolore seiner Frauen einen Schlag über den Kopff gegeben, anders nicht, als in soweit er in modo castigandi uxorem, excediret, gestraffet werden, allermeist da bey so bewandten Umständen es scheinet, daß er so wenig animum vulnerandi, als noch weniger animum occidendi gehabt, und also der ad pœnam capitalem infligendam erforderliche Dolus, auf denselben nicht gebracht werden möge; folglich ob defectum doli, pœna ordinaria von selbst cessiren müsse, cum quoties dolus in delictis abfuit, toties non ordinaria, sed extraordinaria pœna in delinquente statuenda sit,

L. 10. ff. ad L. Cornel. de Sicar.
FULV. PACIAN. *Cons.* 92. *n.* 27. *seqv.*
BRUNN. *ad L. 7. ff. ad L. Cornel. de Sicar.*

wozu weiter

2. kommet, daß Dni Medici super lethalitate vulneris, unter sich gantz uneins sind, indem zwar FCtas Medica mit dem bey der inspectione vulneris gewesenen Medico und Chirurgo, dieselbe asseriren, gleichwol aber doch zwene renommirte Medici solche negiren,

vid. *Num. Act. ult.* & *Num. Act.* 24. *ibi Num.* 4.
Beyl. *Sub A. ad Num. Act.* 53.

Solchenfals aber Ddres gemeiniglich pro vulnerante urtheilen,

CARPZ. *Pr. Cr. qu.* 26. *n.* 28. & 47. *sequ.*
GUAZZIN *de defens. Inquis.* 4. *C,* 10. *n.* 19.

Et

Et illorum atteſtationi folgen, qui vulnus lethale non eſſe aſſerunt,

KLOCK. *Tom.* 3. *Conſ.* 193. *n.* 5.
STRUV. *Obſ. Crim.* 21.

cum Judex ſemper adhærere debeat benigniori ſententiæ,

CÆPOLLA *Conſ.* 61. *n.* 33.
MENOCH. *de A. J. Qu. L.* 2. *Caſ.* 275. *n.* 13.

So iſt doch

3. wohl zu mercken, daß es pro actu doloſo gehalten werde, wenn ein Ehe-Mann ſeine Frau mit einem ſolchen Inſtrument ſchläget, wovon er leicht vermuthen kan, und muß, daß er damit dieſelbe tödtlich verwunden mögte, folglich, da er in re illicita verſire, er de omni eventu gehalten ſey, und pœna gladii dictiret werden müſſe, ob er gleich keinen animum occidendi directo gehabt,

per ea, quæ fuſius exponit
CARPZ. *Pr. Crim. qu.* 15. *n.* 9. *ſeqq.*

Wann nun die Trenſe, womit Inquiſitus den unglücklichen Schlag gethan, pro tali inſtrumento, um ſo viel mehr anzuſehen iſt, als es der Augenſchein giebet, daß das daran hängende ſchwere Gebiß, wenn man einen damit mit ſolcher Force auf den Kopf ſchläget, wol tödlich verwunden könne, und zudem Dni Medici die poſt vulnerationem gefundene Schram, pro vulnere ut plurimum lethali achten,

vid. *Num. Actor. ult.*

So hat Inquiſito pœna gladii nothwendig dictiret werden müſſen, zumal, da nicht nur pro FCte integra eine gröſſere Præſumtion, als pro privatis Medicis iſt, ſondern auch FCtas Medica in præſenti caſu beyderſeits rationes ponderiret, und weitläuftig reſpondiret hat. A. V. R. W. R. d. 18. Junii, 175.

* * * * * *

His præmiſſis brevis eſſe potero in decidenda quæſtione, *quando Facultates Medicæ inſpectionem factam inſufficientem eſſe ajunt,*

An Judex pœnam ordinariam remittere debeat? Quòd ſcilicet Judici integrum maneat ex reliquis circumſtantiis, factum ſtipantibus, quo animus occidendi ſerius, ſubſequente effectu, pertinet, Legibus conformem ſententiam dictitare, nec a Medicorum nutu ſimpliciter pendere. Nam & Facultates Medicæ lethalitatem eandemque abſolutam pronuntiant, etiamſi in formula depoſitionis ab inſpectoribus Judici oblata, multa habeant, quæ deſiderant. Quod jam Juris in alios ſtatuunt, hoc ſibi quoque juſtum eſſe putabunt.

Spectant huc, quæ leguntur in celeberrimi Dn. Samuel. STRYK *Programmate*, Wittembergæ A. C. 1691. publicato. Ipſe, inquit, *Carolus V.* in Nemeſi ſua ſubinde ad Medicorum Judicium remiſit Judices, præſertim, ubi ob effuſum ſanguinem humanum mortis ſupplicium venit irrogandum: Si enim Medicorum arbitrio mortiferum vulnus reputatum non fuerit, non morte, verum extra ordinem puniendum eſſe homicidam, uno ore ab illis, qui circa criminales cauſas occupantur Doctoribus, aſſertum eſt huc usque. Non equidem vituperanda eſt illa *Caroli V.* judicibus injuncta induſtria, ut caſu veniente exactiſſimam vulneris inſpectionem adhibeant: Æque enim Reipublicæ intereſt, ne rapiatur ad ſupplicium ille, qui mortem non meruit, quam ne ſupplicio eximatur, cujus factum ipſe Deus ſanguine piandum ab initio rerum cenſuit. Verum enim verò poſtquam in ſectas abire Medici, & novis novorum ingeniorum experimentis veterum placita erroris accuſare cœperunt, eo deventum eſt hodie, ut non pauci homicidarum, ſolis Medicorum ſubtilitatibus, ab optime merito liberentur ſupplicio. Vix enim vulnus quoddam, ſi unum alterumve exceperis, proferri poterit, quod abſolute mortiferum eſſe univerſa Medicorum ſchola aſſerat. Quod eatenus in criminali foro probatum, ut ſi quidam Medicorum vulnus lethale contendant, alii vero medicinam vulneri parari potuiſſe, ſi Medicus vulnerato mox adfuiſſet peritus, & inſolita quædam remedia, vix centeſimo Chirurgorum

gorum nota, adhibuiſſet, intrepide adſtruant, in hoc negotio dubio, ſtandum illorum eſſe aſſerto, qui vulnus mortiferum negaverint, utpote quod hæc aſſertio Rei defenſionem, ſummo favore dignam, promoveat. Verum ita non amplius divino Judicio, ſed Medicorum arbitrio ſubjacebit, an ultimo deſtinandus ſit ſupplicio Homicida, an ejus ſangvini parcendum?

MEMBRUM III.
ſiſtit Obſervationes.

OBSERVATIO I.

Vulnera inflicta, nec ante mortem, nec morte inſecuta, poſſunt renunciari lethalia, aut minus lethalia, niſi inſpectio poſt mortem acceſſerit.

NOn in malam partem interpretabuntur Medici, quod ipſorum Labores meos jam faciam, &, quas magna ſedulitate conſcripſerunt obſervationes, has evolvendo, & allegando, in uſus meos traham. *Legum peritia*, ait BOHN. *in Medicin. Forenſ. Specim.* I. §. 3. *Sociam & adjutricem ſibi fidam, ſano quaſi fœdere, in Jure dicendo copulat Medicinam, quo ex utriusque connubio ſcientia prodeat Medico Legalis, ſeu Medicina forenſis integritati Reipublicæ maxime fructuoſa.* Obtinet autem circa prædictiones vulnerum, quod toto die in aliis morbis ac ægritudinibus obſervamus, ut fallaciarum, ratione eventus, plena ſint omnia, i. e. ut evadant vulnerati, quos quivis adſtantium, ne Medicis quidem exceptis, pro conclamatis habuit, welche vor Kinder des Todes gehalten, vor todte Leute auf- und angenommen worden, e contra ſuccumbant, quos vix læſos eſſe, ex vulneris contemplatione, & ſymptomatum abſentia, omnes dixerint. *Joan. Nicol.* PECHLIN. *in hiſtor. Vulner. Thorac. pag.* 5. de ſe refert, quod Studioſum graſſatorem nocturnum periculoſiſſi-

fissime vulneratum, judicio symptomatum plane feralium, & considerationе viarum læsarum judicaverit, sed qui convaluerit, & de tristibus Medicorum vaticiniis triumphaverit. Eadem obvenere *Joan. Adrian.* SLEVOGTIO, qui in Programmate *de quibusdam explorat. morb. impedim.* narrat, accepisse Studiosum Jenensem sub dextra papilla ab angusto gladio vulnus sex pollices longum, stylum admittens, rejecisse mox per tussim sanguinem multum, spumantem floridumque, post aliquot horas respirationem factam esse difficilem, decubitumque molestum, ut sedere coactus fuerit, hinc vulnus judicatum fuisse lethale, quod tamen paucorum dierum spatio sanatum, ut juvenis ille sanus ac vegetus perstiterit. Idem de Studioso Trarbacensi affert in *Disp. de vulner. explorat. Jen. Ao.* 1721. habit. p. 14. hunc novies in capite vulneratum esse, ita ut quinque vulnera satis profunde cerebrum sulcaverint, nec ergo nisi tristem prædictionem formare jusserint; sed quæ adeo omnis molestiæ expertia fuerint, ut petulans, quod addit, juvenis, querelarum loco, noctes somno, dies autem facetiis & risu transegerit, sanatusque pristinum vivendi genus, curis expeditum continuaverit. conf. BOHN. *de offic. Med., pag.* 23. ubi plura hujus commatis exempla reperiuntur. Longe alia fuere fata Studiosi Medicinæ, de quo SLEVOGT, *l. c.* qui a rusticis in pago lapidibus petitus fuit, & in anteriore capitis regione læsus, sed parum inde afflictus sibi & aliis habitus, ut domum abire valuerit, & alienam opem oblatam repudiando, semet sibi remedia applicare posse crediderit, vixque per tres ante mortem dies decumbere coactus fuerit, obiens vero post dimidium mensem, non capitis culpa interiisse, ab adstantibus judicatus est, sed ex gangræna cutis, ex nulla externa vel manifesta causa subito irruente, ubi tamen inspectio legalis docuit, a jactu lapidum cranium non solum depressum, & in tres fissuras divisum fuisse, sed cerebro putredinem etiam lethalem impressam. Huic observationi jungo casum, de vulnere lethali, vulnerato ultra novem septimanas superstite, qui

nuper-

nuperrime in his oris contigit, & quem ex Actis mihi communicatum verbotenus inferendum esse duxi : Ein Dragouner ist den 28. Jul. 1724. an der Stirne blessirt worden, da er mit jemand Händel gehabt, doch da solches in Finstern geschehen, ohne zu wissen auf was vor eine Art, oder mit was vor einem instrument. Der dazu gefoderte Chirurgus von der Compagnie, findet die Blessure eines Fingers lang, und observiret bey der Sondirung, daß das Cranium an selbigem Orte eine kleine Fissure bekommen, hat aber glauben müssen, weil keine Symptomata sich gefunden, welche sonsten bey harten Schlägen des cranii zu äussern pflegen, daß die Verwundung mit einem scharffen Instrument geschehen seyn müste, und es sich bey Heilung der Wunde mit so einer Fissur auch geben würde. Es hat auch der Blessirte seine Dienste im Exerciren, und übrigen Zusammenkünfften der Compagnie, ohne einiges Klagen über den Kopff, oder dergleichen Zufällen, die einige Soupçon von verhandener Gefahr anzeigen mögen, 3 Wochen hindurch abgewartet, wärender Zeit die Wunde sich mehrentheils geschlossen. In der vierdten Woche aber hat er angefangen zu klagen über hefftige Kopff-Schmertzen, Schwindel, auch Wehtage der Augen, wie dann auch ab und an vomiret. Desfals sein Chirurgus an den Chirurgien Major bey solchen Regiment N. N. geschrieben, und gebethen, überzukommen, indessen bis zu seiner Ankunfft dienliche Medicamenta solchen Zufällen zu wehren verordnet. Da hierauff derselbe angekommen, und bey Sondirung der Blessure noch Spuren obgedachter Fissur beobachtet, also versuchet äusserlich mit Fomentationibus, auch inwendig mit cephalicis zu Hülffe zu kommen : aber da die Zufälle nicht nachlassen wollen, hat er eine incision gemacht, da sich ein fragmentum ossis gezeiget, in der Grösse des Nagels vom mittelsten Finger, und solches ziemlich loß; Es ist also wohlerwehnter Chirurgus N. N. auf den Entschluß gekommen, eine Trepanation hieselbst anzustellen ; weilen aber solches Fragmentum des folgenden Morgens sich völlig gelöset, und heraus genommen worden, da keine Materie gefolget, so

auch die Symptomata nachgelassen, hat er mit solcher Operation eingehalten, den Patienten nach einen bequehmen Ort gebracht, ihn nach aller Mögligkeit mit äusserlichen und innerlichen Mitteln versorget, und allen Fleiß zur Genesung angewandt. Es haben aber die Symptomata des Erbrechens, der Kopf-Schmertzen, welche von denen Augen an bis hinten im Kopf sich erstrecket, des Schwindels, wozu noch ein hefftiger Schweiß gekommen, sich wieder eingestellet, bis in der Nacht vom 22. Sept. bis auf den 23 dieses Monaths der Blessirte in einen tieffen Schlaff gefallen, und in solchen des folgenden Mittags verschieden.

Bey hierauf den 25. Sept. vorgenommenen Oeffnung, welche aus Rostock der Medicus N. N. und der Chirurgien Major N. N. verrichteten, fand man sowol das Gesicht, als auch die linckere Seite des Halses und der Brust, von der angefangenen Putrefaction sehr aufgetrieben, und aus der Nase, wie auch dem Mund floß Bluth und Wäßrigkeit hervor. Die Wunde an dem osse Frontis war anderthalb Zoll über die Nase, schier in der Mitte des Knochens, die Wunde hatte sich inwendig mit einer Haut geschlossen. Nach abgenommenen Cranio fand sich weder Materie, so sich zwischen demselben, oder der dura mater solte aufgehalten haben, noch geronnenes Geblüthe, noch sonsten eine marque einer Læsion, nur daß gegen der Blessure über, die dura mater etwas aufgetrieben zu sehen war. Man incidirte also die dura mater, aber auch zwischen solcher, und der pia fand sich keine materie, daß vielmehr die Gestalt des Cerebri gantz gesund aussahe, nur das abermahl an der Stelle, welche gegen der Blessure über stand, an der lincken Seite des Sinus Falciformis, etwas von demselben hervorragte, welches eine grünliche Couleur hatte. Da man hierauf diesen Ort incidirte, fand sich eine ungemeine Menge gelbes Eiters, doch ohne Geruch, welcher bis in den Ventriculum sinistrum alles angefüllet, und bey nahe bey 6. Leffel voll ausmachte. Die rechte Seite des Gehirns war frisch und gesund anzusehen. Quam ergo vera sunt, quæ PECHLINUS *l. c. pag.* 10. *affert: cum fundi vulneris conditio, figura & magnitudo,*

gnitudo, & maxime ruptarum venarum vel copia aut quantitas, in quo tamen maximum est momentum, explorari specillo nequeant, utique patet, quam eorum, quæ adhibita sunt, incerta sit atque difficilis probatio, ut ne quis putet rem esse levem de vulneribus, utut manui specilloque obviis, judicio decernere, & paulo post: *ponderanda sunt omnia & ubi ponderaveris, non protinus fidendum indicio: quando in abdito lateant, quæ universam prædictionis materiam moderentur. Equidem cum morbi ingenium non in totum est perspectum, incerta est futurorum ratio.* Huc quoque spectant verba *Christoph. Joh.* LANG. *in Chirurg. cap. 5. p. m.* 214. *Nunquam suaserim*, inquit, *ut quis in judicando nimium sit temerarius, hoc est, certo & infallibiliter sententiam vitæ & necis dicat, fiunt namque hodie miracula in Medicina, & versæ vice, levissimæ primo intuitu læsiones a symptomatibus horrendis, sæpiusque morte ipsa, præter omnem opinionem excipiuntur.* Et confirmat hoc allegando, *quam specialius in capitis vulneribus, sæpe, quæ ne cutem quidem, vel vix penetrasse visa, post aliquot dies interemerint.*

OBSERVATIO II.

Ex tempore, quo vulneratus moritur, minus fide de qualitate vulneris judicatur.

NOn hodie demum, nec saltem apud vulgum opinio regnat, quod vulneratus, quando a plaga accepta pauco temporis, vel paucorum dierum intervallo occumbit, hic obitus plagæ sit tribuendus, & contra, quando post longius temporis, vel plurium dierum, intervallum demum vitam deponit, hoc non vulneri perpesso, sed alii cuidam causæ, sit tribuendum; sed hæc illatio ab antiquis temporibus, mentibus quoque optimorum ICtorum firmiter satis inhæsit, & in Voluminibus horundem legere est, vid. BARTOL. in *tit. ff. ad Leg. Cornel. de sicar. n.* 3. REDEKER in *Disp. de Vulner.* §. 21. Inter Recentiores numeraverim Illustr. STRYK. qui in *tract. de Jur. sens. Dissert.* 1, *c.* 3. subscribit MENOCHIO, BOERIO, præsumentibus ex vulnere decessisse, qui mox illato vul-

nere decedat, nec hanc præſumtionem nudam eſſe aſſerit, ſed quod facto conſpiret, ad pœnam ordinariam ſufficientem, additque FCtatem Juridicam Ffurtanam aliquoties in tali caſu ordinariam pœnam dictitaſſe. Quod magis! celeberrimus BLUMLACHIUS, etiamſi in *not. ad Conſtit. Crim. Carol. articul.* 147. *pag.* 633. falſam hanc dixerit opinionem, acſi vulnerato morte poſt decimum diem ſuperveniente, vulnerans nec pro homicida haberi, nec capitaliter puniri poſſit, & rationem addiderit; non tempus retinendi vitam poſt factam vulnerationem attendendum eſſe, ſed inſpiciendam qualitatem vulneris: attamen *pag.* 636. his accedit, qui ex hoc judicium ferendum eſſe volunt, num vulneratus ex accepto vulnere ſit mortuus nec ne, quam diu nempe poſt acceptum vulnus vixerit, ac addit præſumtionem eſſe contra vulnerantem, ſi brevi poſt vulnerationem mortuus fuerit. Nec deſunt ex ordine Medicorum, qui pariliter concludunt, & lethalitatem ex tractu temporis a plaga illata colligunt. Ita diſertis verbis *Paul. AMMAN.* in *Prax. vulner. lethal. pag.* 69. *Quo citius aliquis ab accepto & rite tractato vulnere moritur, eo major præſupponenda eſt lethalitas*; quam ſuam mentem in allegato Libro paſſim repetit. v. g. *pag.* 42. *lethale fuit ob citiſſimam mortem, quoniam intra intervallum novem horarum mortuus eſt*: pag. 50. *lethale vulnus, quia afflictus a vulnere accepto intra ſpatium unius diei mortuus*: pag. 62. *læſio eſt lethalis, ſaltem ob termini brevitatem, nam intra quatriduum poſt acceptas plagas, eſt pluribus annumeratus.* Fortun. FIDEL. l. c. pag. 507. ſcribit: *ſi lethalia ſigna ductius tardent jam non amplius vulnus, ſed alios errores jure culpaveris.* Paulus ZACCHIAS in Quæſt. Medic. Legal. Libr. 5. tit. 2. quæſt. 6. p. m. 422. ſcribit: *ſe concluſionem Farinacii ſupra allatam pro veriſſima recipere, nec ultra ſeptimam eſſe extendendam.* Quod ſi tamen in tam ſerio negotio experientiam, optimam, in his quæ fiunt vel obtinent, magiſtram, conſulam, communem illam ſententiam multis exemplis infringi & dubiam reddi, in aprico eſt. Nam ut primo loco afferam obſervationes, quibus eliditur, brevitatem temporis,

quo

quo mors a plaga inflicta insequitur, nil facere ad lethalitatem plagæ inflictæ; Refert VALENTINI ex ore Doct. Maji, Marpurgensis primum, post Rinteliensis Academiæ Professoris, corruisse aliquem a pollice ab adstante in pectus impacto, & manfisse exanimem, sub cujus inspectione repertum fuit Empyema a contusione disruptum fuisse, quod a longis temporibus illic latuerat, vid. *Pandect. Medic. Legal. P.* 2. *Sect.* 1. §. 8. Et subnectit occasione hujus, læsionem manus vetulæ, scutica ex genitali taurino parata, (nostrates vocant einen Bullen-Pesel) ex qua titubare illa temulentæ instar cœpit, ceciditque, quin & die tertio mortua est. ZITMANNUS *in Medic. Forens. Cent.* 2. *cas.* 51. allegat casum rustici, circa vesperam in via vapulantis, qui quarto abhinc die mortuus, de quo Acta testantur, quod non ex vulneribus acceptis, sed abhinc mortuus sit, quia per integram noctem in agro derelictus remanserit, nec deligatus fuerit. Ibid. pag. 1151. refertur de læsione vasorum cruralium, a qua intra horam vulneratus occubuit, quam FCtas Lipsiensis, ex rationibus ibidem subnexis, non lethalem judicavit. Qualia Exempla idem Author passim plura memorat, ex quibus, ne dubii quidquam remaneat, quam ex brevitate temporis obitus ad lethalitatem non nisi dubitanter sit inferendum, ex *eodem Authore*, ejusque *Centur.* 6. *cap.* 52. allego speciem facti concussionis abdominis, frusto carnis factam: Da ein Bürger einen andern mit einem stück Fleisch, so aus der Dünnung ohne Knochen, und nur ein lappicht stück Fleisch gewesen, über den Bauch schläget, davon dieser sehr zu stöhnen und zu jammern angefangen, auch den 5. Tag hernach verstorben; Bey der Besichtigung funden sich äusserlich auf der rechten Seiten 3. qver Finger Breit unter den kurtzen Rippen ein blauer Fleck, eines Gliedes lang, und qver Fingers breit, ferner unterwers auf solcher Seite wieder ein dergleichen blauer Fleck eines 2. Groschen Stücks groß. Bey Eröffnung des Unterleibes ist der Leib gantz voller Wasser und Urin gewesen, daß Netze im Leibe zersprungen, und gantz faul befunden worden,

unter dem obersten blauen Flecken ist das intestinum Colon, wie auch das Mesenterium blau und braun gewesen, die Brust ist inwendig gleichfals voller Wasser, und die Lunge gleichfals angelauffen gewesen. conf. BOHN. *de offic. duplic. Med. cap.* 4. *pag.* 588. Tales itidem scrupuli occurrunt circa lethalitatem plagarum abhinc negandam, quod læsus satis diu vitam continuaverit, ut pronunciandum sit, talem a vulnere quidem, sed non ex vulnere occubuisse, inquisitum ergo de vulnere, non autem de morte teneri, quia observationes medico-legales dubitationem non unam hic injiciunt. Præter illas, quas apud BOHNIUM *in renunc. Vulner. pag.* 143. *& seq.* quivis legere potest, referam binas, hic loci, in binis Studiosis notabiles. Altera est, vulneris gladio prælongo pectori, & quidem in latere dextro punctim in die 5. Decembris 1703. inflicti, ex quo demum vulneratus die 4. Jan. 1704. sicque post 4. septimanas, & 2. dies obiit; intra quod tempus læsus, imprimis intra priores binas septimanas, citra graviora symptomata in musæo obambulavit, & ad se redire visus est, ut omnes illum leviter saltem vulneratum crediderint, hecticæ magis, quæ obreperat, tribuerint, quod mortuus fuerit. Sed reseratio pectoris, jussu Magistratus facta, docuit, vulnus statim ab initio fuisse per se lethale. Reperiebatur enim in dextro pulmonum præfracta cuspis gladii, ad longitudinem digiti minoris utrinque obtusa, cum ex impetu ictus mucro tangendo costam jamdum secessserat, & in terram ceciderat; illa vero a vasis dicti pulmonis firmiter detenta hærebat, pulmonis substantia purulenta existente. Verba Documenti Inspectionis ita se habent: Es ist die Wunde 3. Finger breit unter der rechten Wartzen, von einer kleinen Weite, ohngefehr einen Nagel eines kleinen Fingers breit, und zugeheilet befunden worden, und ist dieselbe durch das Ende des musculi pectoralis, nachdem die integumenta thoracis communia separiret worden, durchgegangen, wo der musculus pectoralis an den musculum oblique descendentem abdominis stösset, und ist diese Wunde zwischen der 5= und 6ten Ribbe

von

von oben zu rechnen, dichte über die Ribben durch die musculos intercostales durchgegangen, und als man beschäfftiget gewesen, das os sternum von dem diaphragmate an zu rechnen, zu separiren, und deswegen alle integumenta abdominis propria bis an den Nabel lösen müssen, hat sich auf der rechten Seite, bey der Leber eine grosse Menge gelblich Wasser hervorgegeben, davon 3 Löffel voll aufgehoben, das übrige in grösserer Menge weggeloffen. Wie man nun das os sternum von denen costis zu separiren angefangen, ist auf beyden Seiten viel dünnes stinckendes, röthliches Wasser hervorgekomen, auch nachgehends bey removirung des ossis sterni befunden, daß der gantze Thorax mit dergleichen Materie, insonderheit aber die rechte Seite angefüllet gewesen, ohngefehr allzusamen wol 2 Kannen voll. Als man weiter die Wunde recognosciret, so ist der Stich durch die sechste Ribbe oberwerts, so daß die oberste Kante der Ribben noch etwas ausgerissen, durchgegangen, und ist die pleura an der verwundeten Seiten von oben bis unten aus, auch an dem Ort, meistens verfaulet, und ist der Degen durch den inferiorem Lobum pulmonis dextri durchgegangen, dessen Spitze man wegen der verdorbenen und verfaulten Lungen einen Daumen breit von dem diaphragmate bloß und schwartz stinckend gefunden, und hat das Ende vom Degen in dem noch übrigen corrumpirten Lobo pulmonis dextri, anderthalb Zoll tieff hinnein gestecket, und ist am Ende abgebrochen befunden worden. Das gantze Ende von diesem Stumpfen ist just 2 Zoll lang, und eine dreyeckigte Klinge, und hat das abgebrochene Ende aufgehöret in der äusersten superficie interna hujus lobi, wo sie das pericardium respiciret, und ist die äusserste Spitze des Degens, ob sie gleich sowol inwendig als auswendig mit aller Behutsamkeit gesuchet, dennoch nicht gefunden worden. *Altera* se sistit in vulnere, reni sinistro gladio inflicto, & quidem in die 31. Decembr. 1713. a quo vulneratus intra quartam septimanam scilicet die 23 Jan. 1714. mortalitati valedixit, & nihilo tamen minus, transmisso Inspectionis Documento FCtas Lipsiensis lethalitatem absolutam, rationibus adjectis, pronunciavit. Hæ similesve excepti-

ones passim obviæ valde limitant regulam sive Medicorum sive Iperitorum, ac si mors tardior arguat vulneris illethalitatem, derogatque authoritati horum, qui aliis regulam illam suadent, ne fallantur. Accedendum magis ex numero JCtorum *Saliceto*, *Borio*, *Farinacio*; qui referente *Bohnio*, *l.c. p.m.* 148. præsumendum esse volunt, si alias constet, vulnus, quo læsus periit, extitisse mortale, vulneratum ex vulnere decessisse, quandocunq; idem, etiam ex intervallo, moriatur. Ex ordine Medicorum AMMANNUS pariter, etsi velit a brevitate termini ad lethalitatem concludi posse, de quo antea, negat tamen hanc conclusionem; *Hic tardius moritur ex vulnere illato*: *E. istud vulnus non fuit lethale*.

OBSERVATIO III.

Vulnera per se lethalia non possunt abire in vulnera lethalia per accidens: bene vero, quæ modo per accidens lethalia sunt, possunt evadere vulnera, ad lethalia per se referenda.

QUi Definitiones in præcedentibus a me allatas ponderare & retinere voluerit, statim citra omnem hæsitationem subscribet huic observationi; siquidem formale lethalitatis consistit in insufficientia opis Medicæ ad vulnera hujus generis adhiberi solitæ, illethalitatis autem, quando quæ subvenire potuisset medela, vel spernitur, vel negligitur, vel invertitur, vel impeditur. Nec tamen adeo infrequenter acta testantur de pœna ordinaria remisisse Judicem, etsi vulnus lethale fuerit, quando in attestatis medicis allegantur, *v. g.* omissa sub curatione, vel non tempestive satis adhibita remedia chirurgica, aut pharmaceutica; moderamen vulnerati noxium, adstantium malum ministerium &c. Ut hujus momenti ergo, merito exclamet Illustr. Dn. STRYK. in Program. supra citato: *facilius esse, homicidam a gladio, quam a furca furem liberare.*

Quot

Quot non homicidæ e. g. pœnam ordinariam evaſere, ex omiſſa ſub curatione trepanatione, ſive perforatione capitis, quam Patroni Cauſarum ſemper urgent in vulneribus capitis? etiamſi a Medicis hæc operatio chirurgica habeatur remedium deſperatum, anceps., per conjecturam ſaltem adhibendum: AMMAN. *in Prax. vulner. lethal. pag.* 78. & inſtrumento veritatis, quod torturam vocamus, longe fragilius. *Perverſi homicidarum defenſores*, loquitur BOHN. in Diſſert. de Trepanat. difficultat, *horumque interdum amanuenſes, Medici minus religioſi, ac imperitiores, in ejusmodi percuſſionibus non niſi modiolum crepant, hinc ejus neglectum mali regiminis & erroris Chirurgi ſpeciem afferunt, quo vulnus in ſe lethale per accidens tantum mortiferum reddere, ſicque pœnam criminis ordinariam in arbitrariam commutare, mercede cruenta conducti, ſatagant. Quos itidem a pœna ordinaria non liberos fecit Chirurgi negligentia in ſecando venam, tardior acceſſus*, &c. *cum, quando vulnus per ſe lethale, ſi vel decies vena fuiſſet ſecta, & Chorus Chirurgorum ſtatim adſtitiſſet ab obligandum, mors fuiſſet inſecuta*; & tandem: *quoties non pro ſalvando inquiſito accuſatur vulnerati malum regimen, adſtantium ſupina cura, aëris conditio inſalubris, etiamſi hæc omnia, ſi non acceſſiſſent, lethalitas vulneris mortem poſt ſe traxiſſet.* Sunt aliquot anniquando in cauſa homicidii inquiſiti Advocatus illum, cui pœna ordinaria jam dictata fuerat, ſalvare voluit, allegando verba Medici, qui retulerat: Ob wol die Verwundung geſtalten Sachen nach, an und vor ſich ſelbſt pro abſolute & ſimpliciter lethali zu achten, und alſo allhier weder die desfals ſonſt nöthige Bähungen, nach Aderlaß oder Eröffnung des Cranii etwas früchten mögen; So hat dennoch der Chirurgus N. zu verantworten, daß er mit Verbindung des Beſchädigten gantz amethodos verfahren, und nicht mahl das Bluth geſtillet, ſondern ſelben noch bey die 3. Stunden verbluthen laſſen ꝛc. Acta ergo ad FCtem Ampliſſimam Juridic. miſſa, quæ Facultatem Medicam iterum conſuluit, interrogando: Ob Defunctus, wenn er gebührend verbunden wäre, beym Leben hätte können erhalten werden? cui reſponſum: Daß der Defunctus, wann

er auch auf die geschicklichste Art wäre verbunden, und die besten Blutstillungen adhibiret worden, dennoch nicht mögen beym Leben erhalten werden, sondern daß die vom Medico und Chirurgis observirte und in Actis beygebrachte Læsiones absolut & simpliciter lethal seyn, und der Geschlagene an denenselben nohtwendig habe sterben müssen. Graviter hinc AMMANNUS l.c. p. 42. inscitia & ruditas Medici vel Chirurgi in manifesta lethalitate non debet sublevare homicidam vel reum ; & paulo post pag. 123. respondet ad allegatos in relatione excessus a causis externis, & in malo regimine consistentes ; *his lethalitas absoluta non infringitur. Nam etiam celebrata Venaesectione perstat lethalitas & patiens hoc modo vulneratus, necessario moritur. Mortuus etiam fuisset ex hoc vulnere, si fuisset sobrius, item si motio corporis non facta fuisset.* Manet itaque veritati consonum, non detrahi aliquid lethalitati, quamvis circa vulneris deligationem vel vulnerati regimen desiderari varia potuerint, nec ergo Juri consentaneum esse, si judex se patiatur istiusmodi machinationibus eo abripi, ut poenam extraordinariam dictitet. Longe alia ratio est, circa vulnera *per accidens lethalia*, i. e. in quibus ars medica sub regimine vulnerati conveniente subvenire, & vulneratum restituere potuisset. Nam ubi utrumque cessaverit, accidit perquam frequenter, ut eundem effectum physicum post se trahant, quem vulnera lethalia, nempe ut vulneratus ex læsione occumbat. Legere hinc est in Actis judicialibus, & passim in relationibus Medicorum, hunc periisse ex nimia hæmorrhagia, quæ potuisset a Chirurgo sisti: illum ex absentia Chirurgi vel instrumentorum Chirurgicorum ; istum ex negligentia Chirurgi vulnus raro deligantis ; alium ex ira, aliisve symptomatis vulneratum exercentibus &c. Quae differentia ratione pœnæ diversitatem non levem parit. Equidem ad mentem Celeb. BODIN. supersedere posset Judex omni hoc examine, an vulnus lethale per se, an per accidens? quando per accidens, an ex parte vulnerantis, vel vulnerati? &c. quia & lethales & non lethales vulnerationes, imo hae

ex quibus vulneratus divina directione evaserit, morte puniendæ, conf. Ejus *Disput. in præsam. alleg. pag.* 20. Consistit autem asserti hujus robur & fundatum in hac præconcepta opinione, quod homicida non propterea puniendus, quod Physica actione vita aliquem privaverit, sed quod dolosa & illicita offensione rempublicam offenderit, publicam pacem violando, & in periculum mortis ponendo illum, cuius defensio & tutela Reipublicae erat commissa. Hæc tamen sententia nondum ab omnibus Magistratibus, licet forte à quibusdam recepta, vel approbata, nec facile communem assensum obtinebit, quia homicidam insuper & vel maxime prægravat, quod suo facto, dolo malo & physica tali actione Rempublicam membro quodam privaverit ad se spectante, huius privationis ergo dolosæ, & quaecunque ad eandem referri meretur, pœnam delicto huic statutam sustinendam habeat. Fundamento ergo non satis valido sublato corruant omnia necesse est, quae Celeb. ille Autor, illi l. c. superstruxit. Conferantur, quae in præcedentibus ratione animi occidendi, quod citra effectum physicum non sufficiat ad poenam capitalem infligendam, in *Axiom.* 9. fusius sunt allata. Hoc tamen reticere non possum (an iterum, uti p. 53. dixi, ex carbonaria fide in Medicorum testimonia?) extendi perfrequenter, in gratiam homicidæ, limitationem vulnerum per accidens magis quam quidem propitio Jure fieri debebat, cum tamen vulnerantem a poena ordinaria non semper hoc liberare possit, quod vulnus inflictum sit per accidens lethale, quando mors insecuta. De eo penes omnes, si Bodini asseclas (sunt vero pauciissimi) exceperis, nullum dubium, quod culpam sive Chirurgi, sive vulnerati eandemque claram & demonstrabilem vulnerans ferre non debeat v. g. quando Chirurgus loco medelae plagam lethalem leviter vulnerato parat, vel vulneratus ligamenta Chirurgi solvit, omnia hujus monita rejicit, vino & ira quotidie æstuat, ex apostemate antiquo sub vulneris cura moritur &c.

Aſt ſi præter vulnerati culpam, aliæ circumſtantiæ immedicabiles vulnus per accidens reddiderint lethale, & lethum attulerint, an homicida de morte teneatur? non adeo evictum eſt, vel communi praxi roboratum. Ad authoritatem provocare ſub tanta animorum diſcordia haud licet, nec regulæ facile dari poſſunt, ubi mille circumſtantiæ mille exceptiones gignunt. Generatim interim affirmandum videtur, vulnerantem ut homicidam eſſe habendum, & de morte teneri, quoties vulnere quidem per accidens lethali exiſtente, nihilominus mors inſequitur, quando vulneratus vel ratione *loci*, vel ratione *temporis*, vel ratione *aliarum circumſtantiarum* non evitandarum vel corrigendarum, præter omnem ſuam culpam, ope illa medica ordinaria frui nequit, quæ medelam & ſolatium afferre potuiſſet; quia ratione effectus unum idemque eſt: vulnus ob inſufficientiam opis Medicae eſſe lethale, & vulnus ex defectu opis medicæ fieri lethale. Item quando ipſi innotuit conſtitutionem vulnerati tam teneram & fragilem eſſe, ut a levi ictu periculum vitæ ſit metuendum. Hinc ſubſumendo colligitur, pœnam capitalem locum habere, quando vulneratus ex hæmorrhagia compeſcibili perit, quia eſt in loco deſerto, remotus ab auxiliis Chirurgicis, vel citius occumbit quam Chirurgus advolare & illam ſiſtere valuerit; item quando haud lethaliter quis læſus, ita tamen, ut, quia greſſus facere haud potuit, frigore oppreſſus perierit; quando caput pueri tali ictu concutitur, quem adulti cranium facile ſuſtinuiſſet; ita gravidæ, puerperæ, ex duriori contactu ſuccumbunt, qui viros haud occidiſſet &c. E contra de vulnere ſaltem vulnerantem teneri, quando memorata vulnera mortem poſt ſe trahunt 1) ex evidenti culpa Chirurgi, ſive hic commiſerit non committenda, quin potius noxia; ſive omiſerit ordinaria & probata remedia: 2) ex vulnerati temerario contemptu mediorum ſalutem procurantium & conſiliorum huc facientium: 3) ex adſtantium vel miniſtrantium palpabili culpa, offerendo minus ſalutaria, vel negligendo neceſſaria. Caſus

ſpeciales

ſpeciales ex brevitatis ſtudio, addere ſuperſedeo, cum undique & frequentiſſime in ſcriptis Medico-Forenſibus occurrant.

MEMBRUM IV.
ſiſtit PROPOSITIONES.

PROPOSITIO. I.

INſpectio vulneratorum poſt mortem inſecutam *non eſt neceſſaria*, quando judex novit pœnam ordinariam homicidii locum non habere.

Explicatio.

QVia (*vi Definit.* 1.) Inſpectio vulnerum a Judice injungitur, ut hic noverit, an pœna ordinaria inquiſito ſit decernenda? hinc inter media eſt, quæ ad hunc finem faciunt: ſponte ſequitur, ubi finis ceſſat, non opus eſſe mediis ad finem obtinendum facientibus.

Ceſſat vero pœna ordinaria homicidii in his, qui *integro mentis uſu non valent*, ſive hoc ſit ex *ætate*, ſive ex *amentia*, ſive ex *delirio*. Ad illos referas *infantes* & *ſenes*; ad iſtos *dementes*; ad hos *Melancholicos*, *maniacos*, *phreneticos*, & his ſimiles.

In *Infantibus* mentis uſum ordinarie nondum eo adoleviſſe palam eſt, ut in rebus alicujus momenti argumenta pro & contra facientia examinare ſive deliberare, §. 9. *J. de inutil. ſtipulat.* multo minus a tali examine ſtatuere queant, quid juſtum, honeſtum aut utile? ſed a ſenſuum relatione illorum voluntatem regi, hanc iterum imperare rationi. Diſpoſuit ergo non præter rationem *L.* 12. *ff. ad Leg. Cornel. de Sicar.* infantem lethaliter vulnerando non puniendum, quia ex mentis imbecillitate delictum committere nequeat, ſed agentem habendum pro non agente, L. 1. C. *de falſ. monet.*, L. 23. de *furt.*

furt. STRYK. *in Dissert. de pœn. impub. (vol. 4. Disp. 22.) cap. 2. num. 29. seqq.* GAIL. *Lib. 2. Obs. 110. num. 31.* Hinc inspectio ab infante occisi haud necessaria. Idem, quoad pœnam ordinariam, statuendum in impuberibus doli nondum capacibus. Quamvis enim de termino ultimo impuberis ætatis non inter omnes conveniat, quatenus sunt, qui septennium, sunt qui novennium, sunt qui nonum annum cum dimidio in femella, decimum vero annum cum dimidio in masculis pro termino ponunt, vid. VINNIVS *in not. ad §. 9. J. de inutil. stipulat.* STRYK. *d. Dissert. cap. 4. Disput. Inaugural.* CHRISTIAN. SCHULTZ. *de delictis pueror. Altorff. Anno 1683. habit. cap. 4. §. 7.* Cessante tamen dolo pœna quoque cessat ordinaria. Unde fratricidæ 12. annos nato, uterino, tribus annis majori, a quo primo colaphum in lusu puerili acceperat, cultellum non proprium, sed adstanti puellæ ereptum in abdomen inprimenti, adeoque lethaliter vulneranti, ut eadem hora animam efflaret, de pœna consulta FCtas Jurid. Rostoch. non ordinariam L. Corneliæ, sed vel relegationem ad decennium, vel pœnam pecuniariam pauperibus solvendam dictitavit Anno 1624. d. 13. Sept. Item puero 13. annorum fustigationem cum perpetua relegatione statuit laudata FCtas Jurid. Anno 1601. d. 8. Decembr. & An. 1605. d. 28. Sept. Et quod magis! adolescenti 15. annorum colaphi accepti injuria permoto, percussorem fere ejusdem ætatis, ictu cultelli ita graviter vulneranti, ut postero die fatis concederet, pœna fustigationis cum perpetua relegatione indicta, d. Anno 1624. d. 12. Decembr. cum minorennitas non tam doli, quam fervoris juvenilis capax, capitalem pœnam non admittat.

Quoad *senes* homicidas idem affirmaverim, si notorium rationem adeo defloruisse, ut infantibus æquiparandi sint, hinc agentes pro non agentibus habendi, ætatem pœnæ ordinariæ temperamentum afferre, ergo Jure cessare Inspectionem. Nec vero omnes senes bis pueri, nec omnes eodem annorum decursu robur corporis cum vigore animi deponunt. Hinc non facere possum

possum cum his, qui indistinctim pœnam capitalem iisdem imponendam esse negant; arg. *L.* 2. *ff. de termin. mot. & L.* 3. *§.* 7. *ff. ad SCtum Syllan. HARPRECHT. ad §.* 5. *J. de publ. Judic. n.* 2. & 9. nec ausim asserere inspectionem indistinctim omittendam, quando senex vulnerando mortem alicui intulerit, quin penes Judicem sit, de inspectionis necessitate hic decernere.

Quoad Amentiam nullum manet dubium, ac mentis obnubilatio sive sit nativa, sive ex morbo oriunda, veniam quoad alia delicta in judiciis meretur, pariter in perpetrato ab amente homicidio mentis imbecillitatem mitigare pœnam ordinariam, hinc inspectionem taliter vulnerati itidem necessariam haud esse. Siquidem vero amentes nosse non semper judicis est, quin simulatio, vel externa facies fallere hunc possit, ex unanimi consensu JCtorum a Medicis petendum sit judicium, *FARINAC. in Pract. Crim. part.* 2. *Tom.* 1. *Lib.* 3. *quæst.* 94. *n.* 42. *ZACCHIAS in Quæstion. Medic. Legal. Lib.* 2. *Tit.* 1. *quæst.* 1. *n.* 2 3. ad quod temporis mora quædam requiritur; in casu dubio præstat inspectionem adornare, ne fronte capillatam occasionem dimittendo abhinc judex in dubio hæreat, quæ de pœna ordinaria statuat. Equidem, quod *furiosos* attinet, hos in furoris actu lethaliter vulnerantes ob hoc plane non teneri jubet *L.* 12. *ff. ad Leg. Cornel. de Sicar.*, cum animus delinquendi desit, quia ignorant, quæ suscipiunt, *L.* 2. *C. de contrahend. empt. L.* 5. §. 2. *ff. ad L. Aquil.* nulla abhinc inspectionis necessitas; verum enim vero, cum intervalla furor admittat, vulneratio autem lethalis tempore illo intermedio facta ordinaria pœna punienda, *L.* 14. *de offic. Præsid.* non omnino plagas lethales a furiosis inflictas spernendas esse res ipsa loquitur, sed quod Inspectio in subsidium Juris vocanda.

Quæ de *dormientibus*, *noctambulis* mortiferè lædentibus moneri solent, quod a pœna ordinaria sint immunes, studio omitto, quia observationes istiusmodi aut fictæ sunt, aut valde raræ; conf. *FRID. PHILIPP. Dissert. de vulnerat. lethal. cap.* 2. *§.* 10.

11. *DAMHOUDER Prax. rer. crimin. cap.* 84. *n.* 12. Non adeo infrequentes cædes *Erotomanorum*, i.e. amoris insania laborantium, sive quod in objectum amabile sæviant, sive quod suos vexatores aut corrivales lethali ense petant. Sed quia furiosis habentur similes *Nov.* 74. *c.* 4. *pr.* horum quoque immunitate a pœna ordinaria fruuntur, per consequens ab his occisi, inspectione non indigent.

Pergo ad *Melancholia laborantes*, utpote, quorum cædes passim occurrunt, quas vel sibi vel aliis inferunt, nec possum, quin corpora occisorum ab inspectione vulneris libera esse affirmaverim, sicubi ante commissum propricidium vel homicidium notorium sit melancholiæ morbum adeo invaluisse, ut de mentis impotentia nullum penes Judicem vel Medicos, qui consuluntur, dubium remaneat. Sed nec *Maniacorum* nec *phreneticorum* vere talium vulnera lethalia ordinarie plectuntur, quia ictus ex impotentia animi, qui objecta rite examinare nequit, oriuntur, ut dolus locum non habeat; cessat ergo quoad illa merito legalis inspectio. Sed fingamus, quod corollarii loco adjicere liceat, *Medicum occidisse*, sive quod pharmaca deleteria propinaverit, sive quod operationem chirurgicam susceperit, ex quo æger occubuerit, an Legali inspectioni locus concedendus? Absit, ut ex pruritu convitiandi cum his faciam, qui ajunt licere Medicis impune occidere, quandoquidem in bonum virum, sic & Medicum, non cadit occidendi suspicio, nec mortalitatis eventus medico imputari debet, *l.* 6. *§.* 7. *ff. de officio Præsid.* Quippe, in cujus potestate non est semper, ut a morbo relevetur æger. Ac vero Medici homines sunt, ad quos quintum præceptum æque attinet, ac quidem ad alios quosvis, nec Medicorum chorus, quam gratiosus habeatur, fucos aut malos omnes arcere novit, quam etiam *HIPPOCRATES* in jurejurando, ut arceantur, contenderit, hinc cum perperam curantes & secantes dentur, quæritur: Si Medico (sub cujus voce Chirurgos includo) causa mortis imputetur, an inspectio locum habeat?

habeat? Affirmaverim, si dolose illud obtinuerit, nam sic pœna *L. Cornel. de Sicar.* locum sibi vindicat, ist als ein fürsetzlicher Mörder zu straffen; nec desunt inter JCtos, qui rotæ supplicium adjudicent. vid. *RHET. in Disp. de Medicis, cap.* 2. *§.* 23. ibique allegatos: &, quo de facto constet, cadaver ruminandum; quod si dolus abfuerit, & per imperitiam mors subsecuta, non nisi pœna extraordinaria, vi *Ord. C. C. Art.* 136. dictari potest; nec ergo inspectio in hunc finem necessaria.

PROPOSITIO II.

Inspectio vulneratorum post mortem insecutam non est necessaria, ubi ad vulneris qualitatem non attenditur.

FLuit hujus propositionis robur ex *Definit. I.* in qua allatum est, adornari a Judice inspectionem pro sui notitia de vulneris qualitate; ast vero, in quibus cædibus ad hanc non attenditur, an lethalis per se vel per accidens? sed solus eventus in considerationem venit, in istis inspectio legalis quoque non est necessaria. Ad delicta vero talia pertinent *duella, assassinium, latrocinia*, & his affinia.

Quod *Duella* attinet, ac quidem hoc vocabulum in sensu communi notat pugnam, qua duo ex condicto congrediuntur, ut alter alterum occidat, notorium est, ex constitutione Superiorum non hic attendi, si quis occumbat, lethalitatem vulneris, an per se talis vel per accidens? Sed sufficere ad pœnam ordinariam infligendam, ut in Duello vulneratus mortuus sit. Ita quippe *Imperator MATTHIAS* Anno 1617. statuit: Demnach und zu wurcklicher Vollziehung obangedeuter heilsamen Statuten und Rechten, haben wir hiemit alle und jede Duella, Kämpff, und vorsetzlich-angestellte Balgereyen, jetzo und ins künfftige allerdings ein-

eingestellet, inhibiret und verbohten, und stellen auch dieselben hiemit ein, bey Leib- und Lebens-Straffe, also und dergestalt, daß ausser der ordentlichen in Rechten erlaubten Nohtwehr und Nachstreich zur Defension, dazu einer in continenti euserst genöhtiget wird, sich nicht allein männiglichen alles Schwerd-Zückens und aller gewaffneten Hand-Anlegung, sondern auch, und noch vielmehr, aller Ausfoderung und Bestimmung der Duell und Balgens, auch der Ausgefoderte aller Erscheinung, die angesuchte Patroni und Beyständ aller Raht- und That-Handlungen Beywohnungen, und Beystandes gäntzlichen enthalten, und solches hiemit, auch jetzo, alsdann, und dann als jetzt, allen und jeden Personen, wie obgemeldt, gäntzlich untersaget und verboten seyn solle; alles bey unserer höchsten Ungnade, auch obangezogener Leib- und und Lebens-Straffe: Also daß der **Ubertreter** dieses unsers Verbohts vom **Leben zum Tode durch das Schwerdt** hingerichtet werden solle, darin keine Obrigkeit nach Gelegenheit der Sachen erfundenen Beschaffenheit einige Milderung, ausser unser ausdrücklichen Bewilligung fürnehmen, sondern gegen denselben, die sich unter ihrer untergebenen Jurisdiction solcher gestalt vergreiffen, **alsobald nach der Strenge** verfahren solle.

Cui conforme est concluſum Statuum Imperii in Comitiis Ratisbonensibus A. C. 1667.: Da es dann ferner nicht nur zum würcklichen Duell und Balgen, oder Kugel-Wechseln gekommen, sondern auch dadurch eine Entleibung erfolget, so solle alsdan die **ordentliche Straffe des Todtschlages** wider den Thäter oder Entleiber, ohne Unterscheid, ob derselbe gefodert, oder ausgefodert worden, er seye Beleydiger oder Beleydigte, ohne Respect der Personen, des Standes und der Freundschafft, erkennet, und **ohne Mittel** vollstreckt, denen Balgern, welche im Duell todt bleiben, kein Begräbniß in einer Kirchen, oder Freithoff verstattet werden.

His addo verba Edicti, Duella in his terris prohibentis, & Anno 1715. publicati, §. 20.: Dem Duellanten, so einen andern im Duell entleibet, soll **überdem**, so er einer von Adel, oder diesem

gleich

gleich ist, der Degen gebrochen, und er ohne alle Weitläufftigkeit wieder mit dem Schwerdt vom Leben zum Tode gebracht/ dessen Cörper aber solcher gestalt, wie im vorstehenden 19ten §. enthalten, begraben, und sowol seine, als des von ihm im Duell Entleibeten, unverschuldete Güter, es seye Lehn oder Allodial, zur Helffte confisciret; dem von geringerer Condition aber, erst die rechte Hand abgehauen, sodann derselbe gehäncket, und der Cörper am Galgen, bis er herunter fällt, gelassen, auch die Helffte seines Vermögens eingezogen werden.

Manet præterea pœna *assassinii*, i. e. quoties homicidium interventu pecuniæ committitur, argum. *Artic.* 130. rota, citra quod quæstio de lethalitate vulneris moveatur.

Idem de *latrocinio* affirmandum, quia per bina illa homicidia, quæ prævia animi consultatione, studio & data opera committuntur, securitati tam hominum quam viarum nimis insultatur, quam tamen sartam & tectam a Principibus servari debere, reipublicæ salus requirit, & *l.* 13. *ff. de offic. præsid.* mandat, ut *exceptionibus*, quas alia homicidia simplicia aliquando admittunt, *locus nullus hic sit.*

Propositio III.

Inspectio vulneratorum post mortem insecutam non est necessaria, quando animus occidendi ipso facto se prodidit, & effectus, i. e. occisio, mox insecutus.

RAtionem hujus Conclusionis in hac propositione nemo non videt, quia (*vi Axiom.* 9.) omnia concurrunt, quæ ad pœnam ordinariam inquisito dictitandam faciunt; nec ergo Judex necesse habet, ut se antea de qualitate vulneris mediante legali inspectione informet (conf. *Defin.* 1. & 5.)

Ac scilicet cum omnibus aliis rebus & eventibus comparatum est, ut nemo prudens dubitet causæ prægressæ hunc effectum

tribuere, qui illam, ut ſibi proportionatus & ſolennis, pauco temporis intervallo excipit, ita pariter ſe res habet in negotio homicidii, ut præeunte animo doloſo mortem intendente, accedente actu lethifero, ſubſequente morte, quivis ſponte intelligat, lædentem eſſe inſecutae mortis verum Autorem. Nemo, qui ſacras Literas evolvit, dubitaverit, *Abelem* a *Cain*o, *Abnerum* & *Abſolonem* a *Joabo* fuiſſe occiſos, quia tria modo memorata momenta in cædibus iſtis ſe arcte exceperunt; fruſtra ergo & hodie ſub iſtiusmodi circumſtantiis moventur quæſtiones de lethalitate vulneris, & ad hanc intelligendam adornantur Inſpectiones Legales. Non opus ſane cultro anatomico, ubi rerum teſtimonia tam evidentia adſunt. Huc vergunt tot monita calida jurisperitorum de *imminuenda frequentia inſpectionum legalium*, de *non attendendo ad relationes Medicorum*, quando non ex vulnere, ſed ex ſymptomatis ſupervenientibus deceſſiſſe vulneratum velint, vel ex abſentia Chirurgi aut defectu remediorum eum obiiſſe narrant. Verba *BLUMLACHERI in Comment. C. C. C. pag.* 302. hæc ſunt. Wann einer auf empfangener Schüß, Stoß, Wunden, oder Streich gleich zu Boden fället, ſeiner Red und anderer Sinnligkeit beraubt wird, gleich, oder doch in kürtze darauf ſtirbet, und ſich weiter nicht mehr erholet, ſo kan von einem ſolchen Entleibten kein Zweifel ſeyn, daß er nicht an den Wunden oder empfangenen Schäden verſtorben; dahero in ſolchem Fall gegen den Thäter mit der Lebens-Straff wohl verfahren werden könte / es wäre darnach die Obrigkeitliche Beſichtigung vorgangen oder nicht. Nec minus *BRUNNEMANNUS Proceſſ. Inquiſit. c.* 7. *n.* 20. valde miratur, quod ſint, qui, ſi vulneratus ex vulnere continue expiret, deſiderent vulneris inſpectionem. Hunc ſequitur *STRYK. in tract. de Jur. ſenſ. diſſert.* 1. *c.* 3. *num.* 23. 24. 25., quando negat ordinariam pœnam remittendam, ſi quis vulneratus telo lethifero incontinenti deceſſerit, & cadaver non inſpectum fuerit, & addit, aliquoties in FCtate Juridica Viadrina pœnam ordinariam dictatam fuiſſe, licet inſpectio omiſſa fuerit.

rit. Imo *Constitutio Criminalis* Art. 147. quando inspectiones instituí jubet, maxime sollicita est, ut hæ fiant decedente post aliquot dies vulnerato, quo constet, qualem se ab accepto vulnere gesserit, & annon aliunde mortem sibi conciliarit? de inspectionibus autem si percussus mox obierit, altum illic silentium, ut abhinc de jure judex quoque silere possit, i. e. inspectionem talius vulnerati & demortui intermittere. E contrario haud desunt e numero Juris-Consultorum authoritate & eruditione æque fulgidorum, qui contrarium tuentur & acriter defendunt, omissa inspectione inquisitum pœna ordinaria non plectendum esse, quod de vulneris qualitate & lethalitate non nisi conjecturæ supersint, & præsumtionibus, ubi de vita hominis agitur, nullus locus. Ex quo axiomate, cum & frivolis & dolosis homicidis janua aperiatur merito supplicio elabendi, ego inducor, ut credam, celeberrimos in præfatione citatos *Professores* commotos esse, ut fervidius sueto de inspectionibus legalibus senserint, justumve dolorem suum in negotio tam gravi, in quo de sanguine humano ulciscendo agitur, speciminibus memoratis testatum fecerint. Sed itidem habeo ut repetam, hanc homicidis faventem sententiam ortum debere falso huic præjudicio, ac si pœna homicidii mere dependeat a qualitate vulneris per se aut per accidens lethali, hinc vel ordinaria vel extraordinaria dictitanda pro modo relationis Medici inspicientis, & judicio Facultatum Medicarum; cum tamen, si in alio quodam delicto, certe in hoc *animus vulnerantis* cum *effectu vulnerationis* sit combinandus, & abhinc sententia demum de pœnæ qualitate ferenda, conf. pag. 29. sq. Nec tamen, quæ hactenus attuli de minus necessaria inspectione sub concursu *trium* circumstantiarum in homicidio, eo velim extendi, ut judicem omnino arceant, quin inspectionem sub præsentia illarum jubeat fieri. Poterunt sibi esse rationes eædemque non leves, ut superflua nec hic nocere æquum judicet, si vel saltem recepta inspiciendi *consuetudo*, & abhinc, quæ objici de minus rite peracto suo officio possint, elidendi & famam tuendi *amor* illum compellant.

PRO-

PROPOSITIO IV.

Inſpectio vulneratorum poſt mortem inſecutam eſt neceſſaria, ſi quando Judex de pœna ordinaria vel extraordinaria inquiſito dictitanda ſubdubitat, vel ſubdubitandi cauſam metuit.

Explicatio.

QVia tenore *Definit.* 1. inſpectio Legalis pertinet ad media, quae judex adhibere poteſt, ut fiat certus de pœna homicidii definienda, & vero ſibi (vi *Axiom.* 4.) incumbit, qvævis media ad certitudinem hanc facientia, & inprimis ocularem inſpectionem in ſubſidium vocare, nam (vi *Ax.* 3.) de certitudine delicti puniendi debet eſſe convictus, neceſſitas inſpectionis, quoties Judex de pœna ſubdubitat, vel ſubdubitandi cauſam metuit, cuivis per ſe patet.

Non negaverim ſub inquiſitionis proceſſu demum, quæ de dubio judicis ratione pœnæ infligendæ attuli, ſeſe magis magisque exſerere, nec ſemper ſtatim ab ictu patrato pateſcere, num homicidium commiſſum doloſum vel culpoſum habendum, ut abhinc inſpectio eousque differri deberet, donec de ſua neceſſitate tanquam medio ad certitudinem pœnæ pertinente conſtaret; aſt periculum, quod mora hic affert, nimis patens eſt, dum cadavera vulneratorum terminorum illum non exſpectant, quin putreſcendo irritum redderent hoc remedium, & omnem inquiſitionis proceſſum turbarent, ut ſtatim ſub initio proceſſus inquiſitorii criminalis in ſubſidium inſpectio iſthæc vocanda. De *tempore* hujus inſpectionis jamdum in præcedentibus monui, quod antevertere debeat putredinem colliquativam, quæ inſpectores, etſi Argi eſſent, illudit, & confundit magis quam inſtruit; haud tamen nullitatis ſtatim accuſanda, ſi vel ultra ſeptem horas, quod vult *FELTMANN tract. de cadaver. Inſpect. cap.* 52. §. 1. protrahatur,

nam

nam ad Judicem non ſemper prompta de cæde relatio fit, & quamvis fiat, non ſtatim Medicus & Chirurgus ad manus ſunt, qui ad hunc actum requiruntur; vel in *die dominica* adornetur, quia eſt opus charitatis, quod in die Sabbathi Magiſtratui Chriſtiano quoque licet, Luc. 14. v. 5. Aſt quod Judex, ſi quando omnibus requiſitis huc facientibus inſtructus diſtulerit illam, ut Inſpectores loco deſideratæ relationis de qualitate vulneris ſe propter ſummum fœtorem partem vulneratam luſtrare haud potuiſſe referant, conf. VALENT. *Pandect. Medic. Legal. P.* 2. *Sect.* 1. *pag.* 29., abhinc Defenſor inquiſiti argumentum capiat pœnam ordinariam declinandi, in Jus rapi & puniri poſſit, penes conſcientioſos arbitros nullum dubium erit.

PROPOSITIO V.

Inſpectio vulneratorum poſt mortem inſecutam eſt neceſſaria, etiamſi plagam mors repentina exceperit.

Explicatio.

QVia (*vi Axiom.* 8.) in homicidii delicto non ſolus eventus ſufficit ad pœnam ordinariam infligendam, & (*vi Obſervat.* 2.) minus fide ex tempore, quo vulneratus moritur, de qualitate vulneris judicatur, eſt inſpectio vulneratorum poſt mortem inſecutam neceſſaria, etiamſi mors repentina plagam exceperit.

Jamdum attuli rationes, quas proferre hi ſolent, qui ex morte repentina vulneratorum ad lethalitatem concludunt; ut ſufficere jam poſſit, ſi repetam, omnia illa argumenta ultra πὸ præſumendum, vel clarius, ultra conjecturas nil probare, cum tamen in delicto tanti momenti, ac de quo jam loquor, conjecturis niti, eſſet niti arundine tenera, quæ caſum magis accelerat, quam arcet. Nec tamen affirmaverim, quod pace Medicorum dictum eſto, horum argumenta, quando celeritatem mortis a percuſſione pro lethalitate inferenda haud facere ſuſtinent, ultra conjecturas progredi, v. g. *diſpoſitionis morboſæ vulnerati*, aut *morbi latentis*, *terminum ultimum ſeu lethalem cum percuſſionis momento coincidere*,

cidere, aut paulo post contingere posse; morbum chronicum forte an redditum esse saeviorem; ulcus internum casu ruptum &c. conf. BOHN. *de renunciat. vulner. p. m.* 140. *& seq.* Sub ancipiti proinde casu vitam hominis concernente, expedit non modo, sed necessitatis est, ocularem inspectionem in subsidium vocare, & ab hac certi quid de pœna decernere. Ex præsumtionibus siquidem nemo ordinaria delicti pœna afficiendus, L. fin. C. de probat. C. C. C. Art. 22. CARPZ. Pr. Cr. P. 1. Quæst. 15. n. 49. GAIL. Lib. 2. Obs. 111. n. 10.

PROPOSITIO VI.

Inspectio vulneratorum post mortem insecutam necessaria, etiamsi mors à vulneratione tarde sit insecuta.

Explicatio.

QVia ex tempore, quo vulneratus moritur minus fide de qualitate vulneris judicatur (*vi Observ.* 2.) nec nisi inspectio a morte accesserit, vulnera inflicta renunciari possunt lethalia, aut minus lethalia (*vi Observ.* 1.) Hinc necessaria inspectio, licet mors a vulneratione tarde fuerit insecuta.

Eodem probationes nituntur fundamento, quando ex tarda morte vulnerati infertur, vulnus non lethale esse, quo in præcedenti propositione retuli, niti rationes a celeri morte ad lethalitatem concludentes, i. e. conjecturis: sive audias Jurisperitos, sive Medicorum antesignanos consulas. Penes vulgum quidem sufficerent, ut absolveretur inquisitus a pœna ordinaria, utpote qui opinionem magis quam veritatem spectat, ut valeat de hoc, quoad præsens thema, quod in genere Cicero monuit, in *vulgo non est consilium, non ratio, non discrimen, non diligentia*: sed Judicis est, non obiter animum applicare, cum de vita hominis vel salvanda vel tollenda agitur, sed cuncta rimari & plena inquisitione discutere singula, cum error correctionem non admittat.

PROPO-

PROPOSITIO VII.

Inſpectio vulneratorum poſt mortem inſecutam eſt neceſſaria, etiamſi delinquens aufugerit.

Explicatio.

QVia (*vi Axiom.* 1.) Reipublicæ intereſt ne delicta maneant impunita, hinc delinquens aufugiendo pœnam ex delicto homicidii ſibi debitam non tollit, vel abolere valet; quin hæc ipſi, quando corripitur, maneat; ac vero omiſſa in tempore inſpectione vulnerati, qualis nunc pronuntianda ſit, non diſtincte pateat (*vi Defin.* 1. *& Obſerv.* 1.) neceſſitatis abſolutæ eſt, inſpectionem fieri, etiamſi delinquens aufugerit.

Evidentiæ tantæ eſt hæc propoſitio, ut ab illa illuſtranda merito abſtineam. Præter enim quod in praxi hodie paſſim ita obtineat, ut Magiſtratus loci cadaver vulnerati nemine poſtulante nulloque accuſante, adſit Delinquens vel aufugerit, diligenter inſpicere, & de qualitate vulneris referri curet: reſpicit inſpectio adornanda delinquentis jura, ac defenſionem, quæ Judici æque cordi ſint, utpote ad quem pertinet tam nocentem punire, quam innocentem abſolvere.

PROPOSITIO VIII.

Inſpectio vulneratorum poſt mortem inſecutam eſt neceſſaria in homicidio a pluribus commiſſo.

Explicatio.

QUia in homicidio a pluribus commiſſo maxime intereſt Judici, Autorem caedis noſſe, ut huic, non innocenti pœnam mortis inferat (*vi Axiom.* 1.2.3.) ac vero ad notitiam hanc admodum confert inſpectio vulnerati (*vi Defin.* 1.) eſt ut hanc tanquam medium neceſſarium adornet, in homicidio a pluribus commiſſo.

Qvam ſit res magni ponderis, quæ conſcientiam non leviter tangat, de morte hominis vulnerantis ſententiam ferre, omnes paginæ præcedentes habent. Longe tamen difficilior eadem, ſi plures aliquem vulneraverint, ut vel ex uno vel ex pluribus vulneribus mors ſubſecuta ſit. Materiam hanc, præeunte *PLACA l.* 1. *Delict. c.* 12. mare vocat PETRUS MULLERUS, in quo nemini adhuc ſine periculo navigare contigerit, vid. h. *Diſput. de homicid. a pluribus commiſſo*, habita *Jenae Anno* 1690. *pag.* 17. Anchoram hinc dixerim eſſe, vel, ſi mavis pixidem nauticam inſpectionem legalem, utpote quæ ex comparatione armorum cum qualitate vulneris, & quantitate inſtituenda, viam monſtrat homicidam ex numero vulnerantium detegere. Fac reperiri in via publica recenter mortuum, punctim & cæſim vulneratum, inſpectionem adhibitam docere a vulnere punctim illato mortem inductam, reliquas læſiones muſculos tantum feriiſſe, non difficile amplius Judici videbitur, huic ex inquiſitis pœnam ordinariam dictitare, qui enſe acuto inceſſerit, reliquis vero arbitrariam pœnam imponere. MENOCH. *A. J. Q. L.* 2. *Cent.* 4. *caſ.* 362. *num.* 8. Porro, quando CARPZ. *P.* 1. *Qu.* 25. *num.* 27. calculum adjicit BALDO, SALYCETO, BERLICHIO, MENOCH. affirmantibus, ſi plures ſimul aliquot vulnera lethalia intulerint, hunc pro homicida habendum, qui primum ictum lethalem intulerit, quod ſemel tantum mori defunctus potuerit, cæteri tanquam cadaver vulneraverint, inſpectio in hoc frangente iterum ſuccurrit, & ex habita comparatione vulnerum iſtorum citiori vel tardiori ſanguinis effluxu, privatione celeriori vel tardiroi actionum vitalium, judicem ad notitiam primi occidentis manu ducit. Non minus ab inſpectione dependet, quod æquitas locum habeat ſi plures unum vulneraverint, ubi nullius quidem vulnus per ſe ſpectatum lethale ſit, omnia tamen vulnera ſimul ſumta mortem vulnerato intulerint, vel extraordinaria pœna ſtatuatur, conf. MULLER. *cit. loc. pag.* 25. BEIER. *ad C. C. C. Art.* 150. *num.* 21. *ſeqq.* BERGERI *Electa Iprd. criminalis p. m.* 108.

Mitto

Mitto quæ ratione magnitudinis vulneris cum amplitudine teli lethiferi, aliarumque huc facientium circumſtantiarum pro neceſſitate inſpectionis ſub homicidio a pluribus perpetrato allegari poſſent. Conf. rerum criminalium Scriptores paſſim.

PROPOSITIO IX.

Inſpectio vulneratorum poſt mortem inſecutam eſt neceſſaria, etiam ſi inſtrumentum ad cædem inferendam fuerit aptum.

Explicatio.

QUia ex notitia Inſtrumenti ad cædem inferendam apti aliquando ſe nondum ſatis informare poteſt Judex de certitudine delicti puniendi, ſive homicidii, & vero de certitudine illius debet ante eſſe convictus, quam illud punire poſſit (vi *Axiom.* 2. & 3.) ac informare ſe magis poteſt, imo etiam vi conſcientiæ tenetur, adornando inſpectionem (vi *Definit.* 1.) hinc neceſſaria inſpectio eſt, licet inſtrumentum ad cædem perpetrandam fuerit aptum.

Non citra ſonticas cauſas hi, qui conſiderant, quæ requiratur diligentia & peritia in hoc, qui de hominis vita & ſanguine judicare debet, ſuadere ſolent, ut attendat Judex ad qualitatem armorum, quibus vulneratio facta. Habentur talia: *Gladius, pugio, malleus, culter, ſecuris, palus, flagellum frumentarium, pedum, baculus grandior, bombarda major & minor*, quibus *pugnus, pedis calcitratus, ſubmerſio in aquis* adduntur, de quibus *BERGERUS in Electis Jurisprudentiæ Criminal. cap.* 2. *membr.* 3. *pag.* 92. *ſeqq.* fuſe agit, & quod talia ſint, textibus paſſim probat. conf. *JOH. CHRIST. FRÖLICH. Comment. ad C. C. C. Lib.* 2. *tit.* 1. *pag. m.* 132, Sed non ſufficere catalogum illum facit furor, qui arma longe alia aliquando miniſtrat. Hinc acta Judicialia probant, homicidia fuiſſe patrata *candelabro ligneo, ſcutica*, einer

Fuhrmanns-Peitsche, *urceo vel stanneo vel fictili, rhombo, cultello*, &c. ut non tantummodo ad qualitatem armorum, sed insimul ad vulnerantis robur, vulneratæ partis conditionem, ictuum reiterationem attendendum sit. Longe magis ferit scuticæ manubrium ligneum, caput in genua procumbentis, quam stantis; vibratum brachio rustici viri, quam pueri; sæpius vibratum, quam semel. De *manu in pugnum* convoluto, præeunte *Carpz.* omnes consentiunt, quod lethalem ictum, si tempora feriat inferre potis sit, non item si *palmata manu* alapa infligatur, *MENOCH. de præsumt. L. 51. præsum. 40. n. 19.* Ast & palmata manu homicidium patrari posse, non ego omnino negaverim, qui pronuper observavi herum famulo suo colaphum impegisse, ut hic in terram prostratus vix ad se redire potuerit; pollebat vero robore manus dextræ. Sed & manū altam ad arma lethalia pertinere, da man mit der aufrechten Hand schläget, ante aliquot annos homicidium Gustrovii commissum docuit, da einer im Zorn den andern in den Nacken geschlagen, wie man einen Hasen tödtet, & pœnam ordinariam gladii passus est. Iterum ergo iterumque, quod non adeo ad arma, quam ad animum in pœna homicidii attendendum sit, nec ex hoc, quod Medici vulnus per se lethale dicant, pœnam ordinariam dictitandam esse, clare patet, & notandum est.

PROPOSITIO X.

Inspectio vulneratorum post mortem insecutam est aliquando necessaria ad animum vulnerantis intelligendum.

Explicatio.

QUia judicis est, de omnibus se informare, quæ ad animum vulnerantis intelligendum facere possunt, quo de pœna tutò decernat, ac vero ad informationem de animo vulnerantis in tantum quoque facit inspectio (vi *Defin.* 1.) hinc illa ad animum vulnerantis intelligendum aliquando necessaria.

Nemo

Nemo me habebit pro tam facili, ut velim inſpectioni oculari hoc eminentiæ dare, quaſi animum vulnerantis doceret, & de hoc ſimpliciter Judicem informaret. Impugnavi potius hoc non ab omnibus parili ſtudio rejectum axioma, & paſſim in præcedentibus monui, quas fallacias cauſæ in præjudicium veritatis admodum graves pariat, ſi ab eventu pœna decernatur, quem inſpectio legalis demonſtret. Longe alios fontes animum vulnerantis eruendi præter hunc habet Judex, qui ergo ſibi cordi ſint. Nec tamen omnino ex numero mediorum exulet eadem, quæ de animo vulnerantis teſtari valeat. Conſentiunt omnes rerum criminalium ſcriptores, ſatis grave argumentum pro animo vel occidendi, vel lædendi eſſe, ſi quando ictuum facta fuerit reiteratio, ſed de reiteratione hac Judicem informat Inſpectio; item, quando *CARPZOVIUS Prax. Criminal. P. 1. qu. 3.* animum dolosum ex plagis inflictis colligendum eſſe docet, da einer den Dritten mit Fäuſten dergeſtalt handelt, daß er ihn gleichſam mürbe machet, und das Fleiſch von den Beinen herabſchlagen will, quali mortis genere periit famoſus Relationum Parnaſſi ſcriptor *BOCCALINI*, dum ſacculis linteis, arena refertis, ad mortem usque vapulavit, & huic plagoſo pœnam ordinariam homicidii, i. e. gladii competere addit, denuo ad inſpectionem reſpicit tanquam medium adæquatum, quod Judicem de animo vulnerantis informet.

Non poſſum, quin pro evincenda propoſitionis hujus veritate referam ſingularem caſum homicidii, qui ab aliquo tempore in vicina ſatisve opulenta urbe contigit, quando nocturno tempore vigilum quidam lethaliter vulneratus ſuit gladio Locumtenentis, a vigilibus circumdati, & in terram proſtrati. Vulnus abdomen perforaverat, ſed an ſtando ab inquiſito inflictum, quod præſumebant vigiles, an ab hoc in terram jam proſtrato, quod referebat inquiſitus, addens ſe gladium erectum ſuſtinuiſſe, in quem vigil ſponte ceciderit, & ſe ipſum vulneraverit, hinc an inquiſitus animum habuerit,

ſaltem

ſaltem lædendi, an vero moderamine inculpatæ tutelæ uſus fuerit, nimis quam obſcurum. Optimum hinc & ultimum conſilium, quod Ampliſſima Facultas Juridica in hac Alma capere potuit, ad quam integra acta pro pœna decernenda miſſa erant, hoc fuit, quod Facultatem Medicam adierit, huic documentum inſpectionis in vigile mortuo ſuſceptæ communicaverit, & ſe informare de plagæ inflictæ tractu deſideraverit. Hæc obſervans vias, vulneratum a gladio inquiſiti ſua culpa perfoſſum eſſe teſtata eſt, ex quo inquiſitus non niſi arbitrariam pœnam tulit.

Fuit autem Reſponſum Facultatis Medicæ ſequentis tenoris:

DEmnach ab Ampliſſima Facultate Juridica hieſiger Univerſität, Acta inquiſitionalia in puncto Homicidii, des in N. N. entleibten C. B. uns zugeſandt, und ſpecialiter über dieſe ihre beygefügte Frage, ob nemlich ex fundamentis Artis Medicæ & Anatomiæ zu ſchlieſſen, daß der Stich von unten hinauf, oder aber von oben hernieder, oder gleichaus gegangen ſey? unſer Judicium Medicum verlanget wird; Als geben Decanus, Senior, und ſämtliche Profeſſores der Mediciniſchen Facultät auf der Univerſität zu Roſtock nach fleißiger Betrachtung aller à Dnis Dd. Phyſico, Sub-Phyſico und Chirurgis in der Beſichtigung verwundet gefundenen Theilen, und wie dieſelbe in corpore humano ſituiret, dieſen in Anatomia und Arte Medica gegründeten Beſcheid. Weilen der Stich drey Finger breit unter dem Nabel nach der lincken Seite in cavitate abdominis gegangen, daſelbſten das inteſtinum jejunum durchbohret, und weiter unten das inteſtinum Ileum durch das Meſenterium ſich erſtrecket, und daſelbſten einen ramum venæ portæ abgeſtochen. Solche Theile aber nicht in gleicher Linie unter dem Nabel, ſondern inteſtinum jejunum ümb und über dem Nabel, der ramus venæ portæ, meſentericus alias dictus, aber wol 3. oder 4. Finger breit nach dem Rücken zu, über dem Nabel, und alſo weit höher denn äuſſerlich die Wunde zu ſpüren; die Wunde auch an ſich ſelbſten nicht mehr denn einen Eingang in den Cörper gehabt. Dieſemnach iſt ſicherlich zu

ſchlieſſen,

schlieſſen, daß dieſer Stich an des Entleibten B. Cörper nicht gleichaus, viel weniger von oben hernieder, ſondern einzig und allein von unten, ſchrem hinauf gegangen ſey: Und wird ſolches mit dem Atteſtato Dnorum Phyſicorum N. N. als welche die Wunde nach allen Umſtänden ſelbſt beſichtiget, ſoviel mehr confirmiret. Welches Ampliſſimæ Facultati Juridicæ hieſelbſt unter unſerm gewöhnlichen Facultät-Inſiegel hiemit urkündlich hinterbringen wollen. Roſtock, den 14 Aug. Anno 1700.

PROPOSITIO XI.

Inſpectio vulneratorum poſt mortem inſecutam eſt neceſſaria, licet forſan Medici ſub relatione de qualitate vulneris diſſenſuri ſint.

Explicatio.

QUia Judex ſub delicto homicidii ſe habet de qualitate delicti informandum (vi *Axiom.* 2. 3.) quo de pœna ſtatuere poſſit, ad quam informationem inſpectio cadaveris pertinet, (vi *Definit.* 1.) & vero ante inſpectionem de diſſenſu Medicorum, an futurus ſit, an non? ſibi nondum conſtat, hinc eſt, quod inſpectio neceſſaria, licet forſan Medici ſub relatione de qualitate vulneris diſſenſuri ſint.

Non minimum *argumentum* eſt pro elidendis inſpectionibus, quod deſumitur ex Medicinæ incertitudine, hinc dubia renunciatione Medicorum, ita, ut hæc Judicem de pœna ſtatuenda magis confundat, quam inſtruat: rectius ergo inſpectio iſthæc legalis rideatur, omittatur, aboleatur, quam adornetur. Verum enim vero, ſi omnia probe in illo conſiderem, habeo, ut aſſeram, *ſpecioſum* eſſe, non *apodicticum*. Fragilitatis mentis humanæ, aut ſi mavis, præcipitantiæ hujus dandum, dum rerum omnium nexus aut indagare tædio eſt, aut noſſe ultra ſphæram ingenii hominum, tum quoque *ambitio, philautia, ſtudium contradicendi, cœca in Præceptorem obedientia & autoritas*, &c. ſe undiquaque immiſcent, & quicquid veritatis radii colluſtrant,

ſtrant, nebulis ignorantiæ vel invidiæ obducunt, quod paſſim obſerventur, inter prudentiores quoque, opiniones diverſæ, & ſcientiis præter omne ſuum meritum labes affricetur, in ludibrium non raro degenerans, quæ ſuis cultoribus aut indoctis, aut cum ratione inſanientibus tribuenda. Non quidem hoc mihi ſumo, ut velim Medicorum filios, quando diſſentiunt, abhinc ſemper excuſandos eſſe, quaſi ex indole doctrinæ ſuæ profundiſſimæ, ex Democriti puteo in dies magis magisque protrahendæ, hinc ex inſcitia impingant, ſibique contrarii ſint, obſtat quippe teſtis domeſticus ſæpius laudatus BOHN. *l. c. cap.* 109. *Quidam*, inquit, *ex Medicorum claſſe prodeunt, qui neminem quemquam ſe meliorem arbitrantur i.e. ſibi arroganter plus quam par eſt, fidunt, & cunctis caſibus arduis ſe ſufficere ſibi præſumunt, aliorum etiam conſilia (judicia) contentioſe reprobant, nulla alia intentione, quam ut hos ſupplantent, & per horum depreſſionem ac contemptum ſapientiores æſtimentur*; Aſt, abhinc, quod illos inter non ſemper conveniat, quando Judex ſententiam requirit, argumentari velle ad contemnendam omnem opem, quam Medicina ad deſideria Legum ferre potis eſt, mihi quidem non magis ſalutare conſilium videtur, nec magis æquum, quam *Licurgi*, qui vites juſſit incidi, quod ſint, qui vino inebrientur. Quam non de *Diſciplinæ Juris incertitudine, de legibus ſibi contrariis, de variis motibus in Judice*, paſſim querelæ non leves audiuntur! Die Urtheln müſſe man als aus einem Glücks-Topff erwarten. In ipſis ſententiis, ſunt verba BAIERI *ad tit. de Re judic. p.* 518., quantumvis omnem circumſpectionem prout officii ratio exigit, Referentes adhibeant, tamen aliquando quid negligitur, & error obrepit: it. CARPZ. ſententias inter caſus fortuitos refert *P.* 1. *Conſt.* 26. *Def.* 21., citra quod ad Jus ſcriptum conculcandum, ad Leges abrogandas, ad Judicem non magis conſulendum quis inde vellet inferre, & ex inſufficientia omniſcientiæ in hominibus ad ſcientiarum vanitatem concludere. Accedit, non omnem cauſam diſſenſus Medicorum penes hos quærendam eſſe, ſed tribuendam aliquando

quando his, qui in foro verſantur, litibusque teruntur, & quod PLINIUS de ſe fateri non erubeſcit, *L.* 2. *Epiſtol.* 3. *multum malitiæ, quamvis nolint, addiſcunt*; aut, ut verba celeberr. WERNHER. ex program. Diſput. inaugural. *de Medico ex voluntate ægri perperam curante* referam: *Improbo meritoque damnando conſilio Advocati, quando in capitis aut aliud grave periculum adductos defendunt, abutuntur diſſenſu Medicorum, ſub quo benigniorem ſententiam, quæ reo favet, præferri in vulgus notum eſt.* Iisdem fere verbis *BOHN. l.c. pag.* 536. conqueritur, *a Defenſoribus Homicidarum urgeri aliquando quæſtiones, quo dubium reddatur homicidium, hinc in re dubia mitiorem ſententiam amplectatur judex, & pœna ordinaria in arbitrariam mutetur.* Quo loco *technas* tales, talemque *protervíam* pluribus exemplis declaravit. Sed ut ad propoſitionem redeam, non ſufficientem Judici eſſe rationem de ſpernenda Inſpectione, quod Medici forſan diſſenſuri ſint in teſtimonio de lethalitate, abhinc in propatulo eſt, quia æque fieri poteſt, ut Medici de eadem conſenſuri ſint. Prudenter monet nunquam ſatis laudatus BOHN. cauſas, de quibus renunciationes Medicorum deſiderantur, eſſe vel mere *ſenſuales*, vulnera, contuſiones, fracturas, vel *conjecturales*, quæ ſola ratione dirimantur; vel *ſenſuales & conjecturales ſimul*, ita ut modo ſenſus ſeparatim & ratio agant, modo concurrant, vid. *de offic. Med. p.* 575. *ſeqq.* Sed ſimul omnibus inſinuat, ſi qvoad *conjecturales* in diverſum abeant Medici, qvoad *ſenſuales* tamen, vel *ſenſuales & conjecturales ſimul* diſſenſum fore rariorem; exulet modo contradicendi prurigo.

PROPOSITIO XII.

Inſpectio vulneratorum poſt mortem inſecutam eſt neceſſaria, quia *Jus Naturæ*, *Jus divinum*, & *Jus civile* non modo in illam conſentiunt, ſed illam jubent, ut a Magiſtratu adornetur.

Explicatio.

QVia Magiſtratus, delato adſe rumore de commiſſo a ſubdito quodam delicto, vigore Juris naturæ, Juris divini & Juris civilis tenetur ſe informare de omnibus circumſtantiis ad delicti certitudinem & qualitatem facientibus (vi *Axiom.* 1. & 2.) quo ſententiam certam & juſtam ferat; imprimis quando delictum pro ſua qualitate aut ordinariam aut extraordinariam pœnam poſt ſe trahit (*vi Axiom.* 5.) id quod de homicidio quoque valet (vi *Axiom.* 6.) & vero ad hanc informationem inſpectio legalis & ocularis præ aliis mediis ad certitudinem facientibus pertinet (vi *Axiom.* 3.) eſt quod *Jus Naturæ; jus divinum & Jus civile* non modo conſentiant in inſpectionem, ſed etiam jubeant, ut hæc a Magiſtratu adornetur.

Quod ſi adverſæ ſententiæ Patronos Rhetores magis agere, quam Logicos dixerim, quando ad ignorantiam *Juris naturæ, juris divini & jurts civilis* de inſpectione cadaverum a vulneratione adornanda provocant, & abhinc argumentum pro eadem à Republica eliminanda petunt, non ſperaverim me veritati prævaricari. Perinde quippe ſtringit ſubditum & hunc obligat, ſive Lex aut jus quoddam explicite & diſertis verbis hoc faciendum illudve omittendum eſſe præcipiat, ſive implicite jubeat, aut prohibeat, quæ ſub tali lege citra omnem exceptionem comprehenduntur. Prohibet ſane *quintum præceptum* omnem cædem *veneno*, *lapide*, *gladio*, *baculo*, vel alio inſtrumento lethali inferendam, etiamſi viritim hæc homicidiorum genera apertis verbis non interdixerit. Jubet *Jus Naturæ* alteri hæc officiorum genera liberali animo exhibere, quæ quivis velit, ut ſibi ab altero exhibeantur, quamvis officiorum illorum catalogum nuſpiam reperire liceat. Pariter *Jus civile*, dum vetat injuriam cuidam inferendam, omnes injurias arcet; licet has ad amuſſim non recenſuerit. Quoad ſtatuta & Leges, generale mandatum omnium conſenſu ſufficit, & conſtringit ad obedientiam in omnibus his actionibus præſtandam,

ſtandam, ad quas illud a quovis & ſtupido extendi & applicari poteſt. Parili modo ſe res habet cum mandato inſpectionis vulnerum a morte inſecuta. In aprico eſt, totum illum actum legalem inſpectionis, quem C. C. C. tradit, nec jus naturæ apertis verbis præcipere, nec illum in jure divino, aut civili claris verbis reperiri: aſt modo attenderimus quod non ſolum Jus naturæ & divinum, ſed & civile jubeant ut Magiſtratus non prius damnet, quam univerſa cognoverit, non celer ſit ad aliquid gravius de inquiſito ſine manifeſtiſſimis ac minime dubiis indiciis ſtatuendum, eo ipſo jubent & ſerio inculcant, ut, quam poteſt indagationem commiſſo quodam crimine & ad ſe delato inſtituat, nec ſe tædeat omnia media in negotio tali conſuluiſſe, in quo error correctionem non admittit; inter quæ media, quod ſpeciatim homicidium attinet, ocularis inſpectio omni Jure pertinet. Sed placet altius deſcendere, & ſigillatim probare quod inſpectionis legalis neceſſitas, de qua hic ſermo, in quovis memoratorum Jurium ſit fundata & a quovis illorum commendetur. Cum *Jus Naturæ* ſcriptum non ſit, ſed hujus regulæ cordibus hominum inplantatæ, ſufficiat unam harum allegaſſe, qvæ vult: *ne quis ad pœnam rapiatur, niſi evidentiſſime & peractis probationibus ſole meridiano clarioribus delicti ſit convictus per circumſtantias in ipſo facto ita repertas.* Hæc regula denuo fundata eſt in hoc rectæ rationis axiomate: *quod tibi non vis fieri, alteri ne feceris.* Nemo autem tantus propriæ ſalutis hoſtis eſt, quin, ex crimine captivus, velit, ut Judex probe circumſpiciat, quæ in ſui defenſionem vergere poſſint, hinc media undique adhibeat, quæ huc vergant, per conſequens ocularem inſpectionem adhiberi curet, ſi ab hac eadem in tantum dependeat, quo de delicti certitudine citra hæſitationem conſtet. Prudenter notat JOH. LAURENT. FLEISCHER *in Inſtitut. J. N. & Gent. p. 549.* exigere regulas juſti, quod nemo niſi confeſſus & convictus puniri debeat, & quod indicia, uti vocantur, non ſint ſufficientia ad aliquem condemnandum, ſed ad inquiſitionem

ſaltem inſtituendam. Æque ergo ac Magiſtratus ex regulis juſti obligatus eſt ad puniendos delinquentes, vi pacti cum ſubditis initi, quod ſalutem Reipublicæ pro fundamento habet: eſt quoque ex iisdem regulis conſtrictus, ut ante ſe informet de qualitate delicti, quo æquas & adæquatas pœnas dictitet. Nec obſtare poteſt, quod regulæ hæ jamdum invaluerint, & obſervatæ a prudentioribus fuerint in pœnis homicidii, quando de inſpectione cadaveris altum ſilentium, quod ut medium veritatis delicti commiſſi eſſet in ſubſidium vocandum; quia nec pœnas homicidii, quales eſſe debeant, jus naturæ unquam determinavit, quin olim pro Imperantis, reſpicientis ſalutem ſocietatis, arbitrio, nunc mitiores, nunc graviores inflictæ ſint, hinc nec tanta ſedulitate in vulneris qualitatem fuerit inquiſitum. Aſt quando Gentes moratiores conſenſerunt occiſorem doloſum extremo ſupplicio afficiendum eſſe, ſimul juſſerunt, probationes fidas de homicidio doloſo præcedere debere, ne innocens capite plectatur, &, quod ſummum Jus videretur, omiſſa inquiſitione fideli, in ſummam injuriam fatiſcat. Quod, ſi ex temporum injuria, vel rectius, ex infantia Chirurgiæ nondum ad culmen, ad quod jam aſcendit, provectæ, inſpectionibus legalibus locus non fuit, vel fides habita, tantum abeſt, ut in præjudicium inſpectionum allegari poſſit, ut magis doleamus homicidas illorum temporum, quos inſpectionis habita ratio a ſupplicio liberare potuiſſet; nobis vero gratulemur de hoc medio in delicti qualitatem inquirendi, quod juſtitiæ & conſcientiæ non parum conſulit. Pergo ad *Jus divinum*, nec poſſum, quin repetam reſpectu hujus, idem, quod modo attuli eſſe fundamentum, i. e. fluere neceſſitatem inſpectionis vulneratorum morte inſecuta, ex debito amore veritatis & juſtitiæ, quem ſacræ Pandectæ paſſim inſinuant. Equidem obſervo, eandem a nonnullis peti ex verbis *Exod.* 21. *v.* 12. utpote, quæ jubent, tunc vulnerantem pœna capitali plectendum, ſi *inde* vulneratus mortuus fuerit, ita, ut particula *inde* involvat, ceſſare Le-

gis

gis divinæ ſanctionem, ſi non ex vulnere lethali obierit, de quo inſpectio teſtimonium ferat; ſed ſtrinxit in hos calamum *Illuſtr. STRYK.* & acriter negat, vocem *inde* reperiri in textu ebræo, magis ſenſum divinæ legis ſimpliciter exprimere, *qui percuſſerit hominem, ut moriatur, morte iterum plectendus ſit*, quam controverſiam jam non faciam meam. Vid. *STRYK. in progr. allegat. GEORG. EMMERICH* in *Diſſert. de Connub. Aſtreæ & Apollin. pag.* 8. Robur neceſſitatis pro inſpectione adornanda citra omnem exceptionem verborumque ambages collocandum eſt in lege divina, quae non modo paſſim monet, ne inultus maneat ſanguis temerarie effuſus, & Magiſtratui inculcat, ut vindex ſit, ſanguinis præſertim temere effuſi: ſed ſatis graviter quemvis, cui judicium a DEO commiſſum eſt, hortatur, ne temere, præcipitanter, vel ſuperficiarie ſententiam ferat, ne quidem in civilibus, multo minus in criminalibus. Confer. *Deut. I. v.* 16. 17. *Johan. VII. v.* 24. Fert vero temere & præcipitanter ſententiam, qui vel unum medium negligit, aut non in ſubſidium vocat, quod adhibere & in ſubſidium vocare valet, quo ſe de facti ſpecie informet. Generalis illa Lex divina ad omnes actus legales ſe extendit, ne unico quidem excepto, in quibus informatione ulteriori Judex eget, & ſe extendit ad delicta homicidii & commendat informationem de hujus veritate acquirendam. Hanc ergo frivole omittere, eſt frivole impingere in legem illam ſacram. Fateor, quod urget prælaudatus STRYKIUS l. c. DEUM nunquam cadaveris inſpectionem deſideraſſe; aſt jam in præcedentibus expoſui, quod ſufficiat ſubdito generale mandatum ad obedientiam quoad omnes ſpeciales caſus hoc incluſos præſtandam. Suadent ſacræ Pandectæ, imo jubent Medicos conſulere, quando ægrotant, ſed nullibi fit mentio, ut a Medicis petant & capiant *vomitoria, ſudorifera, cordialia;* Jubent eædem homicidam doloſum vita privare, ſed nullibi fit mentio modi vel inſtrumenti, quocum hæc ſententia in actum deducenda; ut verum maneat, quod a ſilentio Juris divini, quoad quasvis circum-

circumstantias necessario huc spectantes, ad nullitatem harundem argumentari, nec liceat, nec æquitati consonum sit. Quibus mens est, ex institutione divina asylorum rationes pro inspectione conquirere, adeant NICOLAI MYLERI ab Ehrenbach *tract. de Jure Asylor. pag.* 4. Quid tandem fiet de necessitate inspectionis vulneratorum quoad *Jus civile?* Non audeo provocare ad hæc loca, quæ distinguendum esse monent inter vulnus mortiferum vel non mortiferum, *L.* 11. §. 3. *L.* 15. §. 1. *L.* 46. *L.* 51. *L.* 52. *ff. ad Leg. Aquil.* quasi inspectionem vulneratorum, de qua hic sermo, claris verbis insinuent, & jubeant, quia non instituebatur isthæc ocularis inspectio ad irrogationem ultimi supplicii, sed damni reparandi ergo; ita nec rigide sustinuerim rigorem Juris memorati indistinctim voluisse pœna capitali afficiendum, qui animo occidendi aliquem aggressus fuerit, sive vulneraverit, aut non, licet non occiderit, ac hoc videtur velle *Lex Cornelia*, & in hoc nituntur, qui Inspectionibus vulneratorum instituendis se opponunt. Nam vel sola inscriptio tituli hujus de *Sicariis* monet, sermonem non esse promiscue de homicidis, sed de clandestinis vitæ insidiatoribus, specialissime de latronibus, qui cultellis recurvis, *sica* dictis, sub vestibus occultatis, sive telo abscondito, nec opinantes confodiebant, quorum maleficorum, tempore quo Jus Romanum condebatur, non parvus erat numerus, ac hodienum in Latio sub nomine der Banditen tales reperiuntur, tum quoque his erat publicæ tranquillitatis ergo severissime Jus dicendum, ut solum consilium occidendi esset pœna capitali dignum, licet effectus non insecutus. Ac vero vocabulum *Sicarii* fuit abusive ad quemvis homicidam translatum, nemo mirabitur rigori huic, qui quoad latrones in vigore merito manet, per generalem consuetudinem fuisse derogatum, & hodie eventum sive effectum simul attendi, si pœna ordinaria, sive gladii, sit homicidæ doloso irroganda; Nam æquitas undique vult propositum cum actu imperfecto mitius puniendum esse, quam cum actu perfecto, *L.* 1. *ff. de extraord.*

extraord. Crim. L. 21. §. 7. *ff. de furt.* Accedit Sanctio Carolina Criminalis, utpote quæ *Art.* 147. conatum homicidii non ſecuto eventu, arbitrio Judicis, ut puniatur, relinquit: eſt vero pœna, quæ arbitrio committitur, ſemper mitior hac, quam Leges injungunt. Conf. quæ pag. 27. ſupra ſunt allata. Sed de inſpectionibus vulneratorum a morte inſecuta non tam altum ſilentium eſt in Jure Civili, ac volunt aliqui. Fit ejus expreſſa mentio in *L. ult. ff. ad Leg. Cornel. de Sicar.* his verbis: *Si in rixa percuſſus homo perierit, ictus uniuscujusque in hoc collectorum contemplari oportet*: Nec obſtat, quod ad mentem *GOTHOFREDI in not.* ad illam, contemplatio iſthæc ſit commendata, quo pro varietate ictuum varia pœna conſtituatur: quandoquidem de morte prægreſſa Lex loquitur, non vero, ſi homo quidem a pluribus vulneratus non vero confoſſus fuerit, ubi ictuum differentia pœnæ arbitrariæ diverſitatem inferret. Sed, cum non adeo de antiquitate inſpectionum legalium, quam de neceſſitate harundem mihi ſermo ſit, mitto iſthæc, & cuilibet, quæ de illa ſentire velit, liberum relinquo. Autumo ſufficere ut probem Juris Civilis autoritatem pro inſpectione legali vulneratorum adornanda, ſi nude provocaverim ad *officium* Judicis in Legibus præſcriptum, quod eſt nocentem punire, innocentem abſolvere, hinc de omnibus circumſtantiis ſe informare, quæ ad nocentem convincendum, innocentem defendendum facere valent; ad *perſonam* Judicis, dum publica autoritate gaudet, ut delicta cognoſcat, abhinc puniat, ad cognitionem vero requiritur examen corporis delicti, ſi hoc, quod in homicidio obtinet, fuerit permanens; ad *æquitatem* Judicis, quæ negat hunc eſſe lege rigidiorem vel remiſſiorem: ad quam denuo pertinet, ut inquiſitus audiatur & admittantur, quæ ad ipſius defer-

fionem facere pöſſunt, cujus cauſa ſemper favorabilior, hinc etiam inſpectio Legalis ab ipſo occiſi neceſſaria, &c. Quæ omnia cum paſſim nota ſint ac cognita, textibus Juris roborare nolo, nec ex antecedentibus, quæ huc facere poſſint, iterum repetere. Quod ſi ergo Judex nolit reprehenſionem incurrere, quod culpam cum dolo conjunctam admiſerit, dum, quam adornare potuiſſet & debuiſſet inſpectionem, ſciens & volens omiſerit, ſponte ſequitur in caſibus ante allatis inſpectionem vulnerum poſt mortem inſecutam eſſe neceſſariam, in quibus jam acquieſco.

INDEX.

A.

Amens homicida quando pœna ordinaria afficiendus - Pag. 57
Anatomiæ Professori non privative competit officium Inspectionis - 9
Animus lædendi vel occidendi non sufficit ad pœnam ordinariam dictitandam - - - - 27
in delictis pœnam variat - - - - ibid.
directus & indirectus - - - - 28
homicidæ inspectione aliquando probatur - - - 70
Armorum qualitas non arcet inspectionem - - 69
non sufficit ad lethalitatem - - ibid.
Assassinium quare graviter puniendum - - - - 61

B.

Bodinus arguit inspectionem nullitatis - - - - 1
i fundamentum lethalitatis - - - 53
Brunnemannus inspectionem semper necessariam esse negat - 2

C.

Chirurgus Inspector an jurare teneatur & quinam - - 9
Conjecturæ sub Inspectione locum habent - - - 16
Constitutio Crim. Carolina spectat ad LL. pragmaticas - - 4
Corpus delicti in homicidio adesse debet - - 28

D.

Delicta sunt punienda - - - - 22
imperfecta - - - - 27
Dierum numerus non facit ad lethalitatem - - 17

E.

Eventus non sufficit ad pœnam ordinariam homicidii - - 29

F.

Facultatum Medicarum sententiæ de lethalitate non simpliciter judicem constringunt, ut pœnam ordinariam dictitet - 36
Fuga homicidæ non arcet inspectionem - - - - 67
Furtum quotuplex - - - - 25

H.

Homicida quando tenetur de vulnere - - - 54
Homicidium quid - - - - 21. 26
Homicidii pœna caute ferenda - - - 4
pœna variat - - - - 26
Homicidium dolosum saltem pœnam ordinariam admittit - 27
ii pœna ordinaria a solo eventu locum non habet - 28
Homicidia in Duellis non volunt Inspectionem - - - 59
a pluribus commissa volunt inspectionem - 67

I.

Infans homicida pœna ordinaria non afficiendus - - 55
Inspectio vulneratorum describitur - - 3
oculoris delicta maxime probat - - - 24
vulneratorum quando non necessaria - - 55. 59. 61
necessaria - - 64. 65. 66. - 70
omissa non semper liberat a pœna ordinaria - 63
fieri potest in dominica die - - - - 65
nis tempus legitimum - - - 64
a putredinis metu determinatur - - 11
Judex potest alium substituere sed habilem - - - 6
debet esse præsens & oculis suis & auribus ad omnia attendere - - - - 7
Judicis est de *animo* occidentis judicare, non Medici - - 30
Judex in pœna homicidii non simpliciter stare debet depositione Medici inspicientis - - 31. seq.
tempus legitimum inspectionis negligens in Jus vocari potest 65
Jurisprudentia dubiis obnoxia est - - 74
Jus Naturæ, divinum & humanum admittunt Inspectionem - 75. - 77

L.

Latrocinia graviter punienda - - - - 61
Leges homicidia punienda jubent - - - - 4

Lethalitas

Lethalitas fruſtra dierum numero menſuratur - - 17
varie apud Medicos definitur - - 18
hujus diverſitatis ratio - - - 19
Lex implicita obligat - - - - 76
Lyſerus culpat Inſpectionem ut ſupervacaneam - - 2

M.

Magiſtratus eſt delicta punire - - - 25
de certitudine delicti puniendi eſſe convictum - ibid.
pro delicti qualitate pœnam decernere - - 25
Manu alta fieri poſſunt homicidia - - - 70
Medicus Inſpectioni non ſimul quâ Judex præeſſe poteſt - 5
non ſimul Judicem, Chirurgum & Notarium agere valet ibid.
ad protocollum dictitet, quæ ſub Inſpectione occurrunt - 5
ſub præſentia ſubſtituti inhabilis non tenetur inſpectionem in ſe ſuſcipere - - - - 7
Inſpectionem inſtituere poteſt, Judice præſentiam ſuam detrectante - - - - ibid.
ſub Inſpectione ſit Chirurgorum Director - - 8
calleat anatomiam - - - - 9
Inſpector an jurare & quinam teneatur - ibid.
ſub putredine cadaveris non tenetur inſpectionem inſtituere - - - - 11
non ſemper tenetur Judicium de lethalitate adjicere - 12
in deponendo imperitiæ ſemel convictus teſtari amplius nequit - - - - 32
occidens an & quomodo puniendus - - 58
Medici de termino lethalitatis diſcrepant - - 18
eſt de Eventu læſionis judicare, non de animo - 30
quinam habiles ad deponendum de lethalitate - 31
ſententia de lethalitate non ſimpliciter facit ad dictitandam pœnam ordinariam - - 31. - 35
orum Diſſenſus non arcet Inſpectionem - - 73
alunt Cauſarum Patroni - - 74
Melancholicus homicida quomodo puniendus - - 58
Mors repentina vulnerati non arcet inſpectionem - - 66
tarda vulnerati non arcet inſpectionem - - ibid.

N.

Neceſſitas quid - - - - 21
Noctambuli homicidæ raro dantur - - - 57

O. *Obſte-*

O.

Obſtetrices quando ad Inſpectionem admittendæ - - 31
Ocularis Inſpectio in delictis probandis magni habenda - - 24
Opinionum Medicarum diverſitas unde - - 74. 75

P.

Perſonæ, quæ ad Inſpectionem requiruntur - - - 5
non ſufficiunt binæ - - - ibid.
ſufficit una - - - ibid.
Pharmacopæi aliquando ad Inſpectionem admittendi - 11
Pœna homicidii variat - - - - 26
homicidii ordinaria ſupponit animum & eventum - 29
homicidii ordinaria non tollitur inſufficientia inſpectionis 40
non mere dependet a qualitate vulneris 63
Pœnis ſecundum Jus Naturæ locus eſt - - 23
Probationes delictorum quales - - - 24
Putredo inſpectionem cito adornandam jubet. - - 11

R.

Relatio Facultatum de inſufficientia Inſpectionis non abſolvit a pœna ordinaria homicidii - - 40

S.

Senex homicida pœna ordinaria aliquando afficiendus - 57
Sepultura non ſemper arcet Inſpectionem - - 11

T.

Tempus non fide determinat lethalitatem vulneris - 45

V.

Vulnus quid - - - - 13. ſeq.
includit plagam, ubi nulla læſio apparet - 15
lethale - - - - 16
per accidens lethale - - - 17
vera inflicta volunt ante Inſpectionem, quam dici poſſint lethalia - - - 41
per ſe lethalia non fiunt per accidens lethalia - 50
per accidens lethalia aliquando ad lethalia per ſe referenda ibid.
per accidens lethalia non ſemper liberant a pœna ordinaria - - - - 53

)o(

BSB Bayerische StaatsBibliothek
MDZ Münchener DigitalisierungsZentrum Digitale Bibliothek

Detharding, Georg Wilhelm

Georg. Wilhelm Dethardingii Scrutinium academicum de necessitate inspectionis vulnerum in crimine homicidii commisso in quo omnia, quae ad inspectionem cadaverum faciunt, & ad attendendum judicium medicorum de lethalitate vulnerum quod inferendam poenam spectant, sollicite ex natura negotii inspectionis eruuntur, & ad majorem enodationen tam juris-

Rostochii 1726

Augsburg, Staats- und Stadtbibliothek -- 4 Med 263
urn:nbn:de:bvb:12-bsb11218899-5
VD18 10740627-003